

**Kúria
végzése**

Az ügy száma: Bfv.II.528/2020/9.

A határozat szintje: másodfok

A tanács tagjai: Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke
. Székely Gabriella, előadó bíró
. Székely Ákos, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2021. február 8.

Az ügy tárgya: csalás büntette és más bűncselekmények

Terhelt (ek): ... I. rendű
... II. rendű
... VI. rendű

Első fok: Fővárosi Törvényszék 15.B.311/2015/517., ítélet, tárgyalás,
2017. június 26.

Másodfok: Fővárosi Ítéltábla, 4.Bf.88/2018/121., ítélet, nyilvános ülés,
2018. november 6.

Harmadfok: -

Az indítványok előterjesztői: ... I. rendű terhelt védője
... II. rendű terhelt
... VI. rendű terhelt védője

Az indítványok iránya: az I. rendű, a II. rendű és a VI. rendű terheltek javára

Rendelkező rész

A Kúria a csalás büntette és más bűncselekmények miatt ... és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 15.B.311/2015/517. számú, valamint a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.88/2018/121. számú ítéleteit ... I. rendű, ... II. rendű és ... VI. rendű terheltek tekintetében hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 30.000 (harmincezer) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítványok előterjesztői, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

- [1]I. 1. A Fővárosi Törvényszék a 2017. június 26. napján kelt 15.B.311/2015/517. számú ítéletében ...
I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 27 rendbeli, kilenc esetben folytatólagosan elkövetett csalás büntettségében [1978. évi IV. törvény - a továbbiakban: korábbi Btk. - 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (7) bekezdés b) pont], melyből egy eset kísérlet, 15 esetben mint társtettes, 238 rendbeli, huszonegy esetben folytatólagosan elkövetett csalás büntettségében [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont], 60 esetben mint társtettes, 121 esetben mint felbujtót, 24 rendbeli csalás büntettségében [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (5) bekezdés b) pont], 4 esetben mint társtettes, 19 esetben mint felbujtót, valamint 4 rendbeli magánokirat-hamisítás vétségében (korábbi Btk. 276. §), két esetben mint felbujtót.
- [2]Ezért az I. rendű terheltet - halmazati büntetésül, mint bünszervezetben elkövetőt - 11 évi szabadságvesztésre és 10 évi közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata fegyház, és abból a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható.
- [3]Ugyanakkor - első fokon jogerőre emelkedett rendelkezésével - az I. rendű terheltet egy rendbeli csalás büntettségének kísérlete [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (7) bekezdés a) pont] miatt emelt vád alól felmentette.
- [4]... II. terheltet bűnösnek mondta ki 7 rendbeli, társtettesként, egy esetben folytatólagosan elkövetett csalás büntettségében [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (7) bekezdés b) pont], társtettesként elkövetett csalás büntettségének kísérletében [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (7) bekezdés a) pont], 75 rendbeli, öt esetben folytatólagosan elkövetett csalás büntettségében [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont], 49 esetben mint társtettes, 7 esetben mint bűnszegedet, valamint 6 rendbeli csalás büntettségében [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (5) bekezdés b) pont], 5 esetben mint társtettes.
- [5]Ezért a II. terheltet - halmazati büntetésül, mint bünszervezetben elkövetőt - 9 évi szabadságvesztésre és 9 évi közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata fegyház, és abból a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható.
- [6]... VI. rendű terheltet bűnösnek mondta ki csalás büntettségében [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (7) bekezdés b) pont], mint bűnszegedet, 11 rendbeli csalás büntettségében [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont], 9 esetben mint társtettes, 2 esetben mint bűnszegedet, 5 rendbeli csalás büntettségében [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (5) bekezdés b) pont], 4 esetben mint társtettes, egy esetben mint felbujtót, valamint magánokirat-hamisítás vétségében (korábbi Btk. 276. §).
- [7]Ezért a VI. rendű terheltet - halmazati büntetésül, mint bünszervezetben elkövetőt - 5 év 6 hónapi szabadságvesztésre és 6 évi közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata fegyház, és abból a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható.
- [8]Ugyanakkor - elsőfokon jogerőre emelkedett rendelkezésével - a VI. rendű terheltet az ellene csalás büntettségének kísérlete [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (7) bekezdés a) pont] miatt emelt vád alól felmentette.
- [9]2. Az I. rendű, a II. rendű és a VI. rendű terhelttek tekintetében ellentétes irányú fellebbezések folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2018. november 6. napján kelt 4.Bf.88/2018/121. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta.
- [10] ... I. rendű terhelt cselekményeit 2 rendbeli csalás büntetése kísérletének [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (7) bekezdés a) pont], melyből egy cselekmény társtettesként elkövetett, 25 rendbeli csalás büntettségének [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (7) bekezdés b) pont], melyből 5 eset kísérlet, 11 cselekmény folytatólagosan, 14 cselekmény társtettesként elkövetett, 235 rendbeli csalás büntettségének [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont], melyből 11 cselekmény kísérlet, 26 cselekmény folytatólagosan, 57 cselekmény társtettesként, 113 cselekmény felbujtóként, 10 cselekmény közvetett tettesként elkövetett, 25

rendbeli csalás büntettének [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (5) bekezdés b) pont], melyből egy cselekmény társtettesként, 21 cselekmény felbujtóként, 2 cselekmény közvetett tettesként elkövetett, valamint 4 rendbeli magánokirat-hamisítás vétségének (korábbi Btk. 276. §) minősítette, melyből két cselekmény felbujtóként elkövetett.

- [11] ... II. rendű terhelt cselekményeit társtettesként elkövetett csalás büntette kísérletének [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (7) bekezdés a) pont], 9 rendbeli csalás büntettének [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (7) bekezdés b) pont], melyből 4 cselekmény folytatólagosan, 8 cselekmény társtettesként elkövetett, 3 cselekmény kísérlet, 70 rendbeli csalás büntettének [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont], melyből 7 cselekmény folytatólagosan, 50 cselekmény társtettesként elkövetett, 8 cselekmény kísérlet, valamint 6 rendbeli csalás büntettének [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (5) bekezdés b) pont] minősítette, melyből 4 cselekmény társtettesként, egy közvetett tettesként elkövetett.
- [12] A II. rendű terhelt szabadságvesztésének tartamát 7 évre, a közügyektől eltiltást ugyancsak 7 évre enyhítette.
- [13] ... VI. rendű terhelt cselekményeit bűnsegédként elkövetett csalás büntettének [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (7) bekezdés b) pont], 16 rendbeli csalás büntettének [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont], melyből 10 cselekmény társtettesként, 2 cselekmény bűnsegédként, 4 cselekmény közvetett tettesként elkövetett, egy cselekmény kísérlet, valamint magánokirat-hamisítás vétségének (korábbi Btk. 276. §) minősítette.
- [14] A VI. rendű terhelt szabadságvesztésének tartamát 4 év 6 hónapra, a közügyektől eltiltást 5 évre enyhítette.
- [15] 3. A jogerős ítéletben megállapított tényállásnak az I. rendű, a II. rendű és a VI. rendű terheltekre vonatkozó és a felülvizsgálati indítványokkal érintett részének a lényege a következő:
- [16] ... I. rendű és ... VI. rendű terheltek ikertestvérek. Mindketten szakmunkásképző iskolát végeztek, villanyszerelői képesítéssel rendelkeznek. 2005. évtől 2010. május 31. napjáig vidéken éltek, havi 100.000 forint, munkaviszonyból származó jövedelemmel rendelkeztek. Ezen időszakban kiadásaik fedezésére mindketten több esetben vettek fel hosszú lejáratú személyi kölcsönöket különböző pénzügyintézetektől, emellett ... I. rendű terhelt banki finanszírozással vásárolt két személygépkocsit.
- [17] ... I. rendű és ... VI. rendű terheltek 2010. május hónapot követően újabb munkaviszonyt nem létesítettek, álláskeresői járadékban részesültek. 2010. augusztusban a fővárosba bérelt lakásba költöztek, és olyan tevékenységbe kívántak belefogni, ami lehetővé teszi anyagi helyzetük javítását, lényegesen magasabb életszínvonalat biztosít részükre.
- [18] 2010 augusztusában ... I. rendű terhelt megismerkedett ... II. rendű terhelttel. ... II. rendű terhelt 2005. decembertől a **bank 1**-nél, illetve a jogutód bank 1 magyarországi fióktelepénél dolgozott, 2010. januártól „senior univerzális bankár” munkakörben, a bank kiemelt ügyfeleivel épített ki és tartott kapcsolatot.
- [19] ... II. rendű terhelt 2010. év tavasza óta, mint a bank 1 bankszámlát vezető ügyfelet ismerte ... III. rendű terhelte, aki 2010. év őszén az akkor alapított **cég 1**-nél kezdett dolgozni. A **cég 1** a külföldön bejegyzett bank által kínált befektetési termékeket közvetítette magyarországi ügyfelek részére. A bank munkatársai ingyenes előadásokat szerveztek és tartottak a fővárosban, amelynek keretében népszerűsítették a bankjuk 6-12% hozamot ígérő termékeit. A tájékoztatás egyik eleme volt, hogy a kínált befektetési modellben az ügyfelek pénze kevesebb bankon, vagy kezelőn megy keresztül, mint más befektetési formák esetében, így az alacsonyabb kezelési költség miatt az ügyfelek magasabb hozamban részesülhetnek.
- [20] A **cég 1** az úgynevezett MLM (multi-level marketing) értékesítési rendszerben működött: a céggel ügyfelek közvetítésére szerződött alvállalkozók jutalékot kaptak az ügyfelek befektetései

után, az ügyfelek pedig a befektetés eredményes tovább ajánlása esetén maguk is jutalékban részesültek. Ezen értékesítési modell következtében az ügyfeleknek száma gyors ütemben növekedett.

- [21] ... II. rendű terhelt 2010. őszén ... III. rendű terhelttől szerzett tudomást a **cég 1** tevékenységéről. Ezt követően ... II. rendű terhelt ikertestvérével ... XIV. rendű terhelttel részt vettek a cég 1 által szervezett több előadáson, majd maguk is alvállalkozói megállapodást kötöttek a cég 1-el, azonban ügyfeleket nem közvetítettek a részére. ... I. rendű terhelt ... II. rendű terhelttől, valamint - a rajta keresztül megismert - ... III. rendű terhelttől tudomást szerzett a **cég 1** tevékenységéről, működési módjáról.
- [22] A cég 1-es pénzügyi modellt megismerve ... I. rendű terhelt elhatározta, hogy úgy fog hozzájutni a magasabb életszínvonalat biztosító, rendszeres jövedelemhez, hogy a **cég 1** működésével kapcsolatban szerzett tapasztalatokat felhasználva, a banki ismeretekkel rendelkező ... II. rendű terhelt és további - magas jutalékkal díjazott - társak bevonásával, magát bennfentes kapcsolatokkal rendelkező, sikeres brókernek kiadva kínál kiemelkedő hozamú, kockázatmentes befektetési lehetőséget minél több személy részére.
- [23] ... I. rendű terhelt megállapodott ... II. rendű terhelttel, hogy az általa hozzá irányított „ügyfeleket” ... II. rendű terhelt a befektetésre vonatkozó részletes tájékoztatással látja el, emellett a saját ismeretségi köréből is próbál ügyfeleket szerezni, amely közreműködés ellenében ... I. rendű terhelt ... II. rendű terheltnak havonta állandó összegű díjazást, ezenfelül az általa beszervezett személyek befizetései után nagy összegű jutalékot fizet.
- [24] 2010. december körüli időben ... I. rendű terhelt megállapodott ... III. rendű és ... IV. rendű terhelttel - akik közül utóbbi a cég 1-ben dolgozott -, hogy ők is „ügyfeleket” keresnek az ... I. rendű terhelt által kínált befektetési lehetőséghez. A tájékoztatást és a szerződést követően a befektetés címén átvett pénzüsségeket ... I. rendű terheltnak továbbítják, melynek fejében anyagi ellenszolgáltatásban részesülnek, melynek egy részét - az eredményes befektetési tevékenység látszatát keltve - havi hozam címén kifizetik a velük megállapodó személyek részére.
- [25] A III. rendű és a IV. rendű terheltek a tevékenység hitelességének erősítése céljából 2010. december 21. napján megalapították az **cég 2-t**, amely társaságnak ők ketten lettek az önálló képviselőre jogosult ügyvezetői.
- [26] ... II. rendű terhelt 2010. decembertől bérbe vette a Budapest VII. kerület, Rákóczi út 42. szám alatti ... irodaház egyik irodáját, a szerződést a cég 1 képviselőjeként írta alá, holott a cég 1-hez semmiféle jogviszony nem fűzte. 2010. év végén ... I. rendű és ... II. rendű terheltek, illetőleg 2011. év elejétől ... III. rendű és ... IV. rendű terheltek is megkezdték a fenti megállapodások szerinti tevékenységet.
- [27] ... I. rendű terhelt több személynek is beszámolt arról, hogy magas hozamú befektetésekkel foglalkozik. Az érdeklődést mutató személyek többségének azt javasolta, hogy keressék fel az irodaházban lévő irodáját, a részletesebb tájékoztatást nem igénylő személyekkel ugyanakkor általában egyedül kötött megállapodást.
- [28] ... II. rendű terhelt az irodaházban lévő irodában egyedül vagy ... I. rendű terhelttel, illetve a tevékenységbe - jutalék ígéretével - szintén bevont ... XIV. rendű terhelttel együtt fogadta a befektetés iránt érdeklődő személyeket, és részletes tájékoztatást tartott a részükre, amelyet ... I. rendű terhelt, illetőleg ... XIV. rendű terheltek megerősítettek. ... II. rendű terhelt emellett kihasználva azt, hogy munkakörénél fogva hozzáfér a **bank 1** adatbázisaihoz, kigyűjtötte azon banki ügyfelek adatait, akik nagyobb összegű bankbetéttel rendelkeztek, és elsősorban velük lépett kapcsolatba a kedvező befektetési lehetőség megismertetése céljából. ... II. rendű terhelt rövid idővel később, 2011. év első felében a banki munkaviszonyát megszüntette.
- [29] ... III. rendű és ... IV. rendű terheltek különböző ismerőseiknek - köztük ... III. rendű terhelt a **cég 1** ügyfeleinek - ismertették, illetve ajánlották a befektetési lehetőséget.

- [30] ... I. rendű terheltek és - iránymutatása alapján - ... II. rendű, ... III. rendű, illetve ... IV. rendű terheltek a befektetési ajánlattal megkeresett személyek részére elsősorban a befektetés magas, egyúttal garantált hozamát emelték ki, azzal, hogy minél nagyobb összegű a befizetés, annál magasabb hozamot tudnak biztosítani.
- [31] A kiemelkedő hozam elérésének módjával kapcsolatos kérdésekre a terheltek többnyire azt a választ adták, hogy ... I. rendű terheltek Magyarországon, illetve külföldön kiváló banki kapcsolatokkal rendelkeznek, és ezáltal hozzáfér a magánszemélyek részére nem elérhető, bankközi piacon zajló úgynevezett treasury műveletekhez; ugyanakkor egyes személyek előtt a terheltek ettől eltérő pénzügyi befektetési formákat vázoltak fel.
- [32] A tájékoztatás részét képezte jellemzően az is, hogy a kínált befektetési formában a pénz más befektetésekhez képest kevesebb közvetítőn megy keresztül, aminek köszönhetően az ügyfél nagyobb arányban részesül a hozamból. A befektetés további részleteiről, ... I. rendű terheltek konkrét banki kapcsolatairól a terheltek nem adtak felvilágosítást azzal az indokkal, hogy ezen adatokat nem adhatják ki; a bizalom elnyerése érdekében ugyanakkor sok esetben előadták, hogy ... I. rendű terheltek 5-6 éve végzi sikeresen ezt a tevékenységet, ami kockázatmentes és teljes mértékben jogszerű, a szükséges engedélyekkel rendelkeznek. A futamidő vonatkozásában a terheltek elmondták, hogy a befektetés az ügyfél által megválasztott, egy hónap és egy év közötti időtartamra létesíthető, de egyúttal abszolút rugalmas is; a befektető bármikor visszakérheti a pénzét, és ebben az esetben azt hozamvesztés nélkül, néhány napon belül visszakapja.
- [33] ... II. rendű terheltek a cég 1 előadásain vetített tájékoztató anyagokat felhasználva, azokat átalakítva „Pénzügyi IQ” címmel készített egy számítógépes prezentációt.
- [34] ... II. rendű terheltek rendszerint - emellett ... I. rendű terheltek néhány esetben - ezen prezentációt mutatta be laptop készülékén a befektetési ajánlattal megkeresett személyek részére. A befektetések eredményeként ígért, kiemelkedő és egyben garantált hozamok minden gazdasági-pénzügyi realitást nélkülöztek, ezért az ajánlattal megkeresett személyek egy része gyanút fogott, és elzárkózott az ügylettől. A gyors és biztos haszonszerzés reményében, az alacsony banki betéti kamatokra is tekintettel ugyanakkor jelentős számú személy - a jelen eljárás sértettjei - elfogadta a befektetési ajánlatot.
- [35] Annak érdekében, hogy a sértetteket minél nagyobb pénzügyi összegek befizetésére vegyék rá, ... I. rendű, ... II. rendű, ... III. rendű és ... IV. rendű terheltek sok sértettel közölték a befektetendő összeg alsó határát, amelyet - az egyes sértettek becsült anyagi helyzetétől függően - általában egy-, öt- vagy tízmillió forintban határoztak meg. Egyes sértettek jelezték, hogy a megjelölt összegnél csak kevesebb pénzt tudnak rendelkezésre bocsátani, amely esetben a terheltek közölték, hogy az adott sértettel kivételt tesznek, és az alacsonyabb összeget is elfogadják.
- [36] A befektetés futamidejeként a terheltek a sértettekkel legtöbbször egy hónapban egyeztek meg, de sok esetben fordult elő kettő, három vagy hat hónapos, illetve egy éves futamidőre vonatkozó megállapodás is. Több hónapos futamidő kikötése esetén a sértettek nagyobb része az ígért hozamok havonta történő kifizetésére tartott igényt; számos sértett viszont úgy határozott, hogy csupán a teljes futamidő lejárta után kívánja felvenni a hozamot, a terheltek ugyanis azt ígérték, hogy a hónap végén fel nem vett hozam a tőkeösszeget növeli, így azután is a megállapodásban foglaltakkal azonos mértékű hozam kifizetését biztosítják.
- [37] Az ügyletekről a felek rendszerint okiratot is készítettek, azonban nem a tényleges szóbeli megállapodást foglalták írásba, hanem a terheltek kezdeményezésére rövid, csupán néhány kikötést tartalmazó kölcsönszerződést írtak, melyet a terheltek azzal indokoltak, hogy náluk ez a szerződéskötési gyakorlat, illetve a sértetteknek is a kölcsönszerződés nyújt megfelelő biztosítékot.
- [38] A szükséges szerződésmintát ... I. rendű terheltek elektronikus úton küldte meg ... II. rendű, ... III. rendű és ... IV. rendű terheltek részére. A szerződésminta alapján kézírással vagy számítógépen kitöltött okiratba a terheltek a kölcsön összegeként általában nem a ténylegesen átadott összeget, hanem annak a megállapodás szerinti futamidő alatti garantált hozammal növelt összegét foglalták

bele azzal, hogy a kölcsön kamatmentes. A szerződéseket kölcsönbe vevőként ... I. rendű, ... III. rendű, ... IV. rendű terhelte, illetve - amennyiben a sértettel ... I. rendű terhelte távollétében állapodott meg - ... II. rendű terhelte a saját nevében írta alá.

[39] A biztosítékot igénylő sértettek egy részének a terheltek azt mondták, hogy maga az aláírt kölcsönszerződés és a terheltek - elsősorban ... I. rendű terhelte - vagyona a garancia a visszafizetésre, továbbá a sértettek bizalmának erősítése végett egyes kölcsönszerződések ellenjegyzésével ügyvédet is megbíztak, illetve a szerződést közjegyzői okiratba foglalták. Ezen túlmenően a ... I. rendű terhelte által megkötött kölcsönszerződések egy részét ... VI. rendű terhelte kezesként aláírta, a későbbiekben pedig ... I. rendű terhelte a **bank 2**-nél vezetett bankszámlájának számát is feltüntető saját váltót állított ki egyes sértettek részére.

[40] A sértettek a befektetni kívánt összeget többnyire készpénzben - általában forintban, esetenként euróban vagy amerikai dollárban - bocsátották ... I. rendű, ... II. rendű, ... III. rendű, illetve ... IV. rendű terheltek rendelkezésére, sok sértett ugyanakkor banki átutalás keretében kívánta teljesíteni a befizetést, részükre a terheltek - néhány kivétellel - ... I. rendű terhelte egyik bankszámlájának számát adták meg. A részére átutalt összegeket ... I. rendű terhelte jellemzően néhány napon belül készpénzben felvette a bankszámláiról.

[41] ... II. rendű, ... III. rendű és ... IV. rendű terheltek az általuk átvett pénzüsségeket rövid időn belül továbbították ... I. rendű terhelteknek - amiről általában szintén kölcsönszerződést írtak -, ... I. rendű terhelte pedig kifizette részükre a megállapodás szerinti jutalékot. 2011. év őszén ... I. rendű terhelte több hétre külföldre utazott, ezen időszakban ... VI. rendű terhelte vette át a sértettek által befizetett összegeket ... II. rendű, ... III. rendű és ... IV. rendű terheltektől.

[42] A szerződések futamidejének lejártakor a sértettek egy része az ígért hozam mellett a teljes tőkeösszeg kifizetését kérte; a sértettek többsége ugyanakkor - a terheltek által fenntartott befektetési ajánlatra tekintettel - a hozamra tartott igényt, és a befektetés futamidejét meghosszabbítva a korábbival egyező tartalmú, újabb kölcsönszerződést írt alá. Voltak olyanok is akik a hozam kifizetését sem kérték, hanem azt a tőke összegéhez hozzáírva kötöttek újabb kölcsönszerződést. Az új szerződés megkötésekor, illetve a teljes tartozás kifizetésekor a korábbi szerződés példányait a terheltek, illetve - felszólításukra - a sértettek általában megsemmisítették.

[43] ... I. rendű terhelte a vele szerződést kötő sértetteknek többnyire személyesen teljesítette a kifizetéseket. ... II. rendű, ... III. rendű és ... IV. rendű terheltek pedig, amennyiben a velük szerződést kötő sértett kifizetést kért, ... I. rendű terhelthez fordultak, aki átadta számukra az igényelt összeget.

[44] ... VI. rendű terhelte a tevékenységben folyamatos jelleggel nem vett részt, ugyanakkor esetenként elkísérte ... I. rendű terhelte a sértettekkel folytatott megbeszélésekre, és megerősítette az ... I. rendű terhelte által a befektetés működéséről adott tájékoztatást. Emellett alkalmanként oly módon helyettesítette ... I. rendű terhelte, hogy magát ... I. rendű terheltek kiadva, azonos kinézetű ikertestvére személyazonosító okmányát felhasználva tárgyalt egyes sértettekkel.

[45] Az ... I. rendű, ... II. rendű, ... III. rendű és ... IV. rendű terheltek részére befektetés címén különböző pénzüsségeket átadó sértettek száma és a befizetések összege folyamatosan emelkedett, így ... I. rendű terhelte az újabb befizetésekből - egészen 2012. év márciusig - akadály nélkül teljesíteni tudta az ígért havi hozamoknak megfelelő összegek, illetve a befektetésből kiszálló sértettek részére a tőkeösszeg kifizetését is.

[46] A terheltek a befizetések folyamatos emelkedését több módszerrel biztosították. Egyrészt a hozam címén teljesített kifizetések erősítették a sértettek bizalmát, aminek hatására sok sértett magától döntött úgy, hogy további összegeket ad át a terhelteknek befektetés céljából, illetve a hozamként vagy tőkeként részére kifizetett összegeket „visszaforgatja” a befektetésbe. Ezt a terheltek is rendszeresen ösztönözték oly módon, hogy újabb kedvező - sokszor az addiginál is magasabb hozamú - befektetési lehetőségről adtak tájékoztatást. Emellett ... II. rendű terhelte 2012. év elején több sértettet azzal keresett meg, hogy öt-, illetve tízmillió forint alatti befektetésekkal ő a

továbbiakban nem tud foglalkozni, ezért az ügyfél vagy felemeli a befektetésének összegét, vagy kiszáll abból. A gyors haszonszerzés reményében több sértett a saját megtakarításából teljesített befizetést követően rokonaitól vagy ismerőseitől kért kölcsön, illetőleg banki hitelt vett fel, és ezen összegeket is átadta a terhelteknek; a befektetni kívánó személyek egy része pedig az érdekeltségébe tartozó gazdasági társaság mobilizálható pénzüsségeit bocsátotta a terheltek rendelkezésére.

[47] Másrészt ... I. rendű, ... II. rendű és ... III. rendű terheltek - az MLM-rendszer működési elve alapján - sok sértettnek magas összegű, akár a befektetett összeg 10%-át is elérő jutalékot ajánlottak arra az esetre, ha a közvetítésükkel további személyek kötnek szerződést a terheltekkel. Ennek hatására számos sértett - valamint befektetendő saját vagyonnal nem rendelkező más személy - ajánlotta rokonai, ismerősei számára a befektetési lehetőséget, majd az aziránt érdeklődő személy részére találkoztatót egyeztetett a vele kapcsolatban álló terhelttel. Ezen a találkozón jellemzően a befektetést továbbajánló sértett is részt vett, és amennyiben az általa ajánlott személy is beszállt a befektetésbe, akkor - többnyire azonnal - megkapta az ígért jutalékot.

[48] ... I. rendű terhelte 2011. év első felében tájékoztatta a befektetésről a külföldön élő unokatestvérét, ... XVI. rendű terhelte, aki közreműködött abban, hogy több, külföldön élő vagy ott tartózkodó személy is bekapcsolódjon az ... I. rendű terhelte által kínált befektetési lehetőségbe. E sértettek emailben felvették a kapcsolatot az I. rendű terhelttel, az általuk befektetni kívánt pénzüsszeget átutalták ... I. rendű terhelte bankszámlájára, aki az ügyletekről készített kölcsönszerződést elektronikus úton juttatta el a sértetteknek.

[49] ... III. rendű, ... IV. rendű terhelte az általuk végzett tevékenységbe további terhelteket szervezett be, akikkel az előbbieken ismertetett módon megállapodtak, hogy jutalék ellenében további sértetteket keresnek meg és bírnak rá az általuk ismertetett befektetésre. Az általuk szerződést kötő sértettektől átvett pénzüsszegeket továbbították ... I. rendű terheltnak. A sértetteknek ígért kifizetésekhez szükséges összegeket pedig ... I. rendű terhelte biztosította.

[50] Az előbbieken túl ... I. rendű, ... II. rendű, ... III. rendű és ... IV. rendű terheltek közvetlenül is keresték az újabb sértetteket.

[51] ... I. rendű terhelte felismerte, hogy a befektetési ajánlattal megkeresett személyek egy része jelentősebb, több tízmillió forintos összegek kölcsönszerződés keretében történő átadására csak további biztosíték - különösen ingatlanfedezet - nyújtása mellett bírható rá. Mivel ingatlanvagyonnal nem rendelkezett, 2011. év során kidolgozott egy olyan konstrukciót, amelyben a sértettek vele szemben keletkező követelését harmadik személy tulajdonában lévő ingatlanra bejegyzett jelzálogjog biztosítja. Ennek érdekében elsősorban ... II. rendű terhelte közreműködésével különböző értékű és típusú, lehetőleg tehermentes ingatlanok tulajdonosait, illetve ingatlanközvetítőket keresett meg azzal az ajánlattal, hogy ingatlannal is be lehet szállni a kiemelkedő hozamú befektetésbe oly módon, hogy az ingatlan tulajdonosa átmeneti időre jelzálogjog bejegyzését engedi az ingatlanra, aminek fejében az ingatlan tulajdonosa az ingatlan értéke, illetőleg a bejegyzett jelzálogjog összege 7-10%-ának megfelelő hozamot kap havonta. Amennyiben az ingatlan tulajdoni lapján valamilyen - kisebb összegű - teher szerepelt, akkor ... I. rendű terhelte azt is felajánlotta a tulajdonosnak, hogy rendezze az annak alapjául szolgáló követelést, ezáltal tehermentesíti az ingatlant.

[52] Ezzel párhuzamosan ... I. rendű és ... II. rendű terheltek beszerezték az ingatlanok tulajdoni lapjait, számos ingatlanról értékbecslést is készítettek, amelyeket bemutattak a készpénzben befektetni szándékozó, de ennek feltételül ingatlanfedezetet kérő személyeknek. Amennyiben az ingatlan tulajdonosa az ígért havi kifizetések reményében úgy döntött, hogy részt vesz az ügyletben, továbbá a készpénzben befektetni szándékozó személy megfelelőnek találta a felajánlott ingatlant, akkor ... I. rendű terhelte iránymutatása alapján az ingatlan tulajdonosa és a készpénz befizetésére rávett sértett általában ügyvéd által ellenjegyzett, majd közjegyzői okiratba foglalt - színlelt - kölcsönszerződést, továbbá jelzálogjog alapításáról szóló szerződést kötöttek egymással, amelyben az ingatlantulajdonos a kölcsönkövetelés biztosítása céljából jelzálogjog bejegyzését engedélyezte a tulajdonában lévő ingatlanra a hitelező részére. Ezt követően a befektetni kívánt - a

kölcsönszerződésben szereplő összeggel azonos - összeget a sértett a tényleges ügyleti szándéknak megfelelően vagy közvetlenül ... I. rendű terheltek fizette meg, vagy átadta az ingatlan tulajdonosának, aki azt ezután ... I. rendű terheltek továbbította, a szerződést ellenjegyző ügyvéd pedig a szerződéseket benyújtotta az illetékes földhivatalhoz a jelzálogjog bejegyzése érdekében. Végül ... I. rendű terheltek és az ingatlan tulajdonosa is aláírtak egy - szintén színlelt - kölcsönszerződést, amelyben kölcsönösszegként a készpénzt ténylegesen rendelkezésre bocsátó sértett által teljesített összeget vagy az ingatlantulajdonosnak ígért első havi kifizetéssel azonos összeget tüntettek fel. E konstrukció alkalmazására nagyobb számban 2012. év elejétől került sor.

[53] A sértettek bizalmának elnyerését szolgálták a befektetési tevékenység látszatát erősítő elemek, a terhelteknek a sértettek előtt látványosan mutatott, az átlagosat lényegesen meghaladó életszínvonala. Mindebbe beletartozott a magyar és angol nyelvű névjegykártyák használata, amelyeken az I. rendű és II. rendű terheltek és társaik befektetési és pénzügyi tanácsadónak, illetve üzletfejlesztési managernek jelölték meg magukat. ... I. rendű terheltek a Facebook közösségi portálon közzé tett fényképei, ... II. rendű terheltek 2012. január 1. napjától az irodaházban bérelt irodája, a terhelteknek - különösen ... I. rendű és ... VI. rendű terheltek - a sértettek előtt mutatott, átlagosat meghaladó életszínvonala, az a tény, hogy nagy értékű gépkocsikkal közlekedtek, drága ruhákat és kiegészítőket viseltek, feltűnően költek, nagy értékű ingatlanban laktak. Mindezek folytán belváros-szerte egyre szélesebb körben vált ismertté az ... I. rendű terheltek által kínált befektetési lehetőség, aminek hatására közvetlen ajánlattal meg nem keresett személyek is igyekeztek kapcsolatba lépni és szerződést kötni ... I. rendű terheltekkel, illetve társaikkal.

[54] A terheltekkel befektetési megállapodást kötő sértettek számának és a befizetések összegének emelkedésével párhuzamosan a sértettek részére teljesítendő havi kifizetések együttes összege is gyors ütemben növekedett, ami a jelentős összegű jutalékfizetésekkel és saját célú kiadásokkal együtt azt eredményezte, hogy 2012. májustól ... I. rendű terheltek egyre több esetben csak késedelemmel - jellemzően egy újabb nagy összegű befizetés beérkezésekor - tudta teljesíteni az ígért kifizetéseket.

[55] 2012. év nyarán a kifizetési nehézségek már állandóak voltak, ezért ... I. rendű terheltek a szervezet összeomlásának elkerülése céljából - az alább részletezettek szerint - egyrészt további társak bevonásával, másrészt újabb kedvező befektetési formák ajánlásával kívánta elérni, hogy a befizetések összege a korábbinál is gyorsabb ütemben növekedjen.

[56] 2012. év tavaszán ... I. rendű terheltek kapcsolatba kerültek az MLM-hálózatokban dolgozó ... XXIV. rendű terheltekkel és feleségével, ... XXV. rendű terheltekkel, majd ... XXVI. rendű terheltekkel - akik eleinte a sértetteket ... I. rendű vagy ... II. rendű terheltekhez kísérték további tájékoztatás és szerződéskötés céljából - ... XXVII. rendű terheltek, ... XXVIII. rendű terheltek, akik az általuk bevont sértettektől átvett pénzüsszeget ... I. rendű terheltek továbbították, majd az ügyletekről ... XXV. rendű és ... I. rendű terheltek által kölcsönbe vevőként aláírt szerződéseket készítettek.

[57] 2012. év nyár folyamán ... I. rendű terheltek megismerkedtek ... **gyanúsítottal**, aki ... I. rendű terheltek másik közvetlen segítője lett ... II. rendű terheltek mellett, akik részben önállóan, részben ... I. rendű terheltekkel együtt tájékoztatták a befektetési lehetőségekről. Elkészítette az ... I. rendű terheltek által kölcsönbe vevőként aláírt szerződések egy részét, a sértettektől általa átvett pénzüsszegeket továbbította ... I. rendű terhelteknek.

[58] 2012. május-júniustól ... I. rendű terheltek, továbbá iránymutatása alapján elsősorban ... II. rendű és ... V. rendű terheltek, rövidebb - egy-két hét futamidejű - befektetési formákat is ajánlottak a sértetteknek, és ezen időtartamokra az addigiakat is meghaladó, 20 és 50% közötti „akciós” hozamokat ígértek. Ennek hatására egyrészt újabb sértettek szálltak be a kínált lehetőségbe; a már korábban befizető sértettek közül többen újabb pénzüsszeget adtak a terhelteknek, sokan pedig a szerződésük futamidejének lejártakor eltekintettek a kifizetéstől és hozzájárultak a futamidő meghosszabbításához. ... I. rendű terheltek emellett abból a célból, hogy további biztosítékok felajánlásával újabb sértetteket bírjon rá befektetés címén történő pénzüadásra, 2012. július és

szeptember közötti időben két adásvételi szerződést kötött **tanú 1** eladóval a **cég 3** 168-500. sorozatszámú, egyenként 1.000.000 forint névértékű, nyomdai úton előállított törzsrészevényeire vonatkozóan. Az eladó a részvényeket a szerződések aláírásával egyidejűleg ... I. rendű terhelte birtokába adta, tulajdonjogát ugyanakkor a vételár teljes kifizetéséig fenntartotta. ... I. rendű terhelte ezt követően - az előbbieket miatt a tulajdonát nem képező - részvények nagyobb részét néhány, a kínált befektetési lehetőségre tekintettel jelentős összeget befizető sértett birtokába adta azzal, hogy a részvényekre vonatkozóan vételi jogot engedett a javukra; a további részvényeket pedig átadta ... V. rendű, illetve ... XXVII. rendű terhelteknek, akik azokat fedezet címén - írásba foglalt szerződés nélkül - továbbadták egyes sértettek részére.

[59] A 2012. év nyarán tapasztalt rendszeres fizetési késedelmek miatt egyre több sértett döntött úgy, hogy kiszáll a befektetésből, és a teljes követelésének kifizetését kérte. Ennek következtében, illetve a befektetési tevékenység színlelésével és a kiemelkedő életszínvonal fenntartásával összefüggő folyamatos kiadások okán ... I. rendű terhelte 2012. augusztustól a sértetti követelések nagy részének már nem tudott eleget tenni. ... I. rendű terhelte és - iránymutatása alapján - társai a kifizetések elmaradására általában azt a magyarázatot adták a sértetteknek, hogy Európa-, illetve világszerte banki vizsgálatok, ellenőrzések folynak, aminek során ... I. rendű terhelte befektetéseit zárolták; egyúttal biztosították a sértetteket, hogy az ellenőrzések rövid időn belül befejeződnek, és akkor ... I. rendű terhelte minden kötelezettségének eleget fog tenni. E magyarázat a sértettek egy részét átmenetileg megnyugtatta, sokan viszont napi rendszerességgel keresték ... I. rendű terhelte és társait a pénzük kifizetése érdekében.

[60] 2012. év nyaratól kezdődően, az állandó kifizetési nehézségek időszakában jellemzően azon sértettek tudtak hozzájutni befektetett pénzük egy részéhez vagy egészéhez, akik folyamatosan és határozott fellépéssel - így például feljelentés kilátásba helyezésével - követelték pénzüket.

[61] 2012. szeptembertől a befektetés céljából befizetést teljesítő sértettek száma is csökkent, ... I. rendű terhelte az addigiakat is meghaladó, több százmillió forintos, illetve akár egymilliárd forintot is meghaladó nagyságrendű ügyletek létrehozásával kísérelt meg a sikeres tevékenység látszatának helyreállításához és ezáltal a tevékenység folytatásához szükséges pénzhez hozzájutni. Ennek érdekében, anyagi lehetőségeinek és fizetőképességének alátámasztására - ... XIII. rendű terhelte és más, az eljárás során ismeretlenül maradt társai közreműködésével - a **bank 3** logójával ellátott, de ténylegesen nem a bank által kiállított, magyar és angol nyelvű igazolásokat szerzett be, amelyek azt tartalmazták, hogy ... I. rendű terhelte **bank 3**-nál vezetett bankszámláján különböző jelentős per-, teher- és igénymentes összegek - általában több millió euró - állnak rendelkezésre. Ezen igazolások felhasználásával ... I. rendű terhelte néhány társa közreműködésével elsősorban nagy értékű ingatlanok tulajdonosait és ezen ingatlanok fedezete mellett - a korábban ismertetett konstrukcióban - befektetni kész személyeket keresett meg, emellett nagy összegű kölcsönök felvételére tett kísérletet, illetve előkészületet. Ezen ügyletek azonban az érintett sértettek bizalmatlansága miatt végül nem jöttek létre.

[62] 2012. november 20. napján a nyomozó hatóság ... I. rendű és ... V. rendű terhelteket elfogta és őrizetbe vette, majd a bíróság előzetes letartóztatásukat rendelte el. ... II. rendű, ... IV. rendű és ... VI. rendű terhelte a hozzájuk forduló sértetteket ezután azzal hitegették, hogy amint ... I. rendű terhelte kikerül az előzetes letartóztatásból, rendezni fogja a tartozásait, és azt tanácsolták a sértetteknek, hogy ne tegyenek feljelentést.

[63] Az előzőekben ismertetett módon ... I. rendű terhelte 2010. év végétől kezdődően jogtalan haszonszerzési céllal - előbb ... II. rendű terhelte, majd további terhelte-társai bevonásával - 2012. év novemberéig olyan összehangoltan működő bünszervezetet hozott létre, amelynek kizárólagos célja a terheltekkel kapcsolatba kerülő személyek pénzének csalárd módon, a terheltek saját részére történő megszerzése volt. Az egyre nagyobb számú sértett belépésével, illetve az újabb társak bevonásával piramisszerűen folyamatosan bővülő szervezet vezetését és irányítását mindvégig ... I. rendű terhelte látta le. ... I. rendű terhelte személyes találkozások formájában, illetve telefonon

keresztül kapcsolatot tartott fenn ... II. rendű, ... III. rendű, ... IV. rendű, ... VI. rendű terheltekkel, továbbá - 2012. év tavaszától vagy nyarától - ... V. rendű terhelttel, valamint ... **gyanúsítottal**. ... III. rendű terhelte az általa a programról készített írásbeli tájékoztató anyagot bemutatta ... I. rendű terheltnak, aki jóváhagyta annak alkalmazását.

[64] A szervezet tevékenysége során a sértettek készpénzben, illetve banki átutalás útján összesen ötmilliárd forintot meghaladó összeget bocsátottak a terheltek rendelkezésére, amely pénzüsszegek közvetlenül vagy terhelte-társain keresztül mind ... I. rendű terhelthez kerültek. A befolyt összegek felett ... I. rendű terhelte rendelkezett: ő maga döntött a sértettek részére történő kifizetésekről, a jutalékfizetésekről és az egyéb célú kiadásokról. ... I. rendű terhelte - terhelte-társai által is tudottan - semmilyen tényleges befektetési vagy egyéb pénzügyi, illetve gazdasági tevékenységet nem folytatott; az ahhoz szükséges ismeretekkel, illetőleg az általa hivatkozott bennfentes kapcsolatokkal nem rendelkezett.

[65] A cselekmények elkövetése idején hatályos, a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló 2007. évi CXXXVIII. törvény 5. és 8. §-ai alapján befektetési szolgáltatási tevékenység, így - egyebek mellett - a pénzügyi eszközökre vonatkozóan végzett megbízások felvétele és továbbítása, portfóliókezelés, befektetési tanácsadás; továbbá a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 3. §-a alapján - egyebek mellett - a betétgyűjtés, a devizával való kereskedelmi tevékenység, a pénzügyi szolgáltatás közvetítésére irányuló tevékenység és a bankközi piacon végzett ügynöki tevékenység kizárólag a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete által kiadott engedély alapján folytatható.

[66] ... I. rendű terhelte e tevékenységek bármelyikére vonatkozó engedéllyel szintén nem rendelkezett. ... I. rendű terhelte a sértettektől befolyt pénzüsszegekből - személyesen, illetve társai közvetítésével - összesen mintegy másfél milliárd forintot fizetett vissza a sértettek részére hozam vagy tőketartozás címén. Azon sértettek esetében, akik 2012. áprilist megelőzően véglegesen kiszáltak a „befektetésből”, illetőleg 2010-2011. év során teljesítették befizetésüket és havonta történő hozamkifizetésre tartottak igényt, az okozott kár általában megtérült, sőt egyes sértettek összességében több pénzt kaptak vissza az általuk befizetettnél. A terheltekkel a 2012. évben megállapodást kötő, valamint a terheltek által folytatott tevékenység első évében befizetést teljesítő, de havi rendszerességgű kifizetést nem igénylő, illetve a kifizetett összegeket ismét a terheltek rendelkezésére bocsátó vagy új összegeket befizető sértettek kára azonban jellemzően nem vagy legfeljebb részben térült meg.

[67] ... I. rendű terhelte a sértettektől befolyt pénzüsszegekből pontosan meg nem határozható, összesen ötszázmillió és másfél milliárd forint közötti összeget fizetett ki társai, valamint a befektetés továbbajánlásában részt vett más személyek részére elsősorban jutalék címén. Szintén pontosan meg nem állapítható, de összességében egymilliárd forintot bizonyosan meghaladó összeget fordított a luxus színvonalú életvitel megteremtését és fenntartását célzó kiadásokra (különösen: lakásbérleti díjak, gépjármű-vételárak, ruházati jellegű kiadások, külföldi utazások költségei, szórakozóhelyeken elköltött összegek), valamint a befektetési tevékenység színlelésével összefüggő kiadásokra (irodabérleti díjak, ügyvédi, közjegyzői és értékbecslői díjak, informatikai eszközök költségei), emellett kifizette a 2008-2010. évben általa, illetve ... VI. rendű terhelte által felvett banki hitelekkel eredő tartozásokat.

[68] A fentiekben túlmenően ... I. rendű terhelte a sértettektől átvett pénzüsszegek egy jelentős hányadát szerencsejátékokra fordította. 2011. év ősze és 2012. év május hónap közötti időszakban több belvárosi, illetve egy vidéki lottózóban alkalmanként több millió forint értékben vásárolt lottószelvényeket; egyedül a ... lakóparkban lévő lottózóban feladott lottószelvények értéke hetente meghaladta sokszor a tízmillió, egy alkalommal a százmillió forintot is. ... I. rendű terhelte 2012. áprilisban megnyerte a hatoslottó főnyereményét, 411.000.000 forintot, emellett minden héten voltak kisebb nyereményei is, azonban a nyeremények összességében meg sem közelítették a

lottószelvények vásárlására költött - hétszázmillió forintot meghaladó - összeget. Ezen kívül ... I. rendű terhelt rendszeresen szórakozott belvárosi kaszinókban, játéktermekben is.

[69] ... II. rendű terhelt a szervezet működése során folyamatosan kapcsolatban állt ... I. rendű terhelttel, rendszeresen egyeztettek az egyes ügyletek előkészítése, a sértetteknek adandó tájékoztatások vonatkozásában. 2012. év nyaratól szoros kapcsolatot tartott fenn ... **gyanúsítottal**, akivel elsősorban az ingatlanok megterhelését célzó ügyletek előkészítése során működött együtt. A ... II. rendű terhelt közreműködésével beszervezett sértettek együttesen több mint egymilliárd forint befizetést teljesítettek, aminek ellentételezéseként ... I. rendű terhelt jutalék, illetve rendszeres díjazás címén legalább százmillió forintot fizetett ki ... II. rendű terhelt részére.

[70] ... VI. rendű terhelt a szervezet tevékenységében ... I. rendű terhelt segítőjeként vett részt egyes ügyletek kapcsán, ... I. rendű terhelten kívül csak ... II. rendű terhelttel tartott rendszeresen kapcsolatot. ... I. rendű terhelt 2012. május 2. napján - a sértettektől átvett pénzüsszegekből vásárolt lottószelvényeken nyert - lottónyereményéből 100.000.000 forintot utalt át ... VI. rendű terhelt részére, amelyet ... VI. rendű terhelt két nappal később készpénzben felvett. ... XIV. rendű terhelt ... II. rendű terhelt tevékenységét segítette, aminek ellenében számos sértett befizetéséből - pontosan meg nem határozható módon és összegben - jutalékban részesült.

[71] A fentiekben részletezett módon és körülmények között a tényállás 1-262. pontjában írt esetekben ... I. rendű terhelt jogtalan haszonszerzés végett, nekik kárt okozva 287 esetben tévesztette meg a sértetteket, továbbá a **sértett 1**, **sértett 2**, a **sértett 3**, **sértett 4** sérelmére elkövetett cselekmények kapcsán hamis magánokiratok is felhasználásra kerültek; ... II. rendű terhelt 86 sértett, ... VI. rendű terhelt 17 sértett jogtalan haszonszerzés céljából való megtévesztésében vett részt, utóbbi terhelt a **sértett 2**nek átadott váltott és kezesi szerződést ... I. rendű terhelt nevében aláírta.

[72] **II. 1.** A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen ... I. rendű és ... VI. rendű terhelt védője, valamint ... II. rendű terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt.

[73] Az ... I. rendű és ... VI. rendű terheltek tekintetében bejelentett felülvizsgálati indítványok a felülvizsgálat törvényi okaként (Be. 649. §) csak az eljárásjogi ok kapcsán jelölte meg - egyebek mellett - a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontját, és utalt a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjára. Ugyanakkor az indítványok tartalmából kitűnően ezen túlmenően a terheltek bűnösségének megállapítását, további eljárási szabálysértéseket, valamint a büntetés mértékét is kifogásolták; ennek megfelelően a védő mind az I. rendű, mind a VI. rendű terhelt tekintetében elsődlegesen a jogerős ítélet megváltoztatását és a terhelt felmentését, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására való utasítását, harmadlagosan a jogerős ítélet megváltoztatását és a büntetés enyhítését kérte.

[74] Az indítványok jelentős részben azonos érveket tartalmaznak. Indokaik szerint az eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapították meg az I. rendű és a VI. rendű terheltek bűnösségét. Nem vizsgálták egyikük tudattartalmát sem, nem nyert bizonyítást, hogy a terheltek egyenes szándékkal, a jogtalan haszonszerzés célzatával tanúsítottak megtévesztő magatartást. A visszafizetési szándékot a kialakult bírói gyakorlat ellenére egyik bíróság sem vizsgálta.

[75] Az indítványok szerint nem derült fény arra sem, hogy az I. rendű terhelte a jogtalan haszonszerzés motiválta volna, tekintettel arra, hogy milliárdos összegeket fizetett vissza hozammal növelten a befektetőknek, és lottónyereményéből is a sértetteket kártalanította; a jogtalan haszonszerzési szándékot cáfolja a VI. rendű terhelt tekintetében az, hogy a hangfelvételek szerint vissza kívánta szolgáltatni az átvett összegeket, miután azt a hozzáértők megforgatták.

[76] Az indítványok szerint mindennek azért van jelentősége, mert ha a kölcsön átvételét követően alakult ki az az elhatározás az elkövetőben, hogy a kölcsönt nem kívánják visszafizetni, akkor a csalás törvényi tényállása nem állapítható meg.

- [77] Az I. rendű és a VI. rendű terheltek egyetértettek abban, hogy az álügyfelek miatt állt fenn átmeneti fizetéseképtelenség, amit ők nem terveztek. A tudatuk azt fogta át, hogy hozammal növelten visszafizetik az átvett pénzösszegeket, és azt nem látták előre, hogy ... III. rendű terhelte álügyfelei felborítják a rendszert. A hamis képzetet nem az I. rendű és VI. rendű terhelte alakította ki a sértettekben, hanem a sértettekben ez magától alakult ki, ... II. rendű terhelte előadása és ... **gyanúsított** által közölt információk alapján. A hamis képzet fenntartásában az I. rendű terheltek nem volt közrehatása.
- [78] Az indítvány hivatkozott arra, hogy a károkozás akkor értelmezhető, ha a kár a tévedésbe ejtéssel vagy tévedésben tartással összefüggésbe keletkezik. Kiemelte továbbá, hogy a sértettek kivétel nélkül feloldhatatlan ellentmondásba keveredtek a befektetett összegek vonatkozásában, ezért nem lehet azt sem tudni pontosan, hogy kik voltak a tényleges befektetők.
- [79] Az indítvány vitatta a bünszervezet megállapítását, ami miatt törvénysértően súlyos büntetést szabott ki a bíróság. Álláspontja szerint nem nyert bizonyítást a csoport összehangolt működése, valamint az sem, hogy a terheltek tudták, hogy súlyos büncselekményeket összehangoltan csoportban követnek el. Hivatkozott arra az indítvány, hogy a tanúvallomásokból kiderül, miszerint azok a személyek, akik az ügyben szintén terheltek, sosem működtek együtt. Hiányoznak a szervezetség keretei. Így az ügyintézés állandó helye, az állandó apparátus, az állandó ügyletkötők, a mögöttes szervezethez való kötődés látszata és a tevékenységeik összehangoltsága. Az indítvány utalt arra, hogy az elkövetőnek a bünszervezet külső tárgyi jellegű ismérveit fel kell ismernie, amelyek a szervezett működés jellegzetességeit kívülálló számára is egyértelművé teszi. Jelen esetben a terheltek a legtöbb esetben nem ismerték egymást, így egymást nem is erősíthették, ösztönözhatték.
- [80] A törvénysértő bünszervezeti minősítés miatt nem volt lehetőség a cselekmény tárgyi súlyának megfelelő büntetés kiszabására, a kiszabott büntetés bűnösség fokához igazítására, valamint az enyhítő és súlyosító körülményeknek a súlyuknak megfelelő figyelembevételére. Kiemelte továbbá az indítvány, hogy az enyhítő körülményeket fokozottabban kellett volna értékelni; emiatt, és a bünszervezet téves megállapítása miatt sérült a Btk. 80. § (1) bekezdésében írt rendelkezés. Az indítványozó szerint a tényállás felderítetlen, mivel a Fővárosi Törvényszék több esetben nem tudta konkrét időponthoz, helyhez, személyhez, elkövetési értékhez kötni a vádbeli cselekményeket. A másodfokú bíróság erre irányuló indítvány ellenére sem derítette fel **személy 1** személyét annak ellenére, hogy neve és szerepe a titkos adatszerzés során többször felbukkant.
- [81] Felderítetlen a tényállás a terhelte tudattartalom és a szándék tekintetében is. A nyomozó hatóság semmiféle nyomozati cselekményt nem végzett abban a tekintetben, hogy a terhelteknek lett volna-e módja a későbbiekben valamennyi tartozást - hozammal növelten - visszafizetnie. A tudattartalom feltárása a teljes eljárásban elmaradt. Ugyancsak feltáratlan maradt a tényállás a sértettek tudattartalma és felróható közrehatása tekintetében is.
- [82] A védő szerint tévesen állapította meg a Fővárosi Törvényszék, hogy valós tevékenység hiányában ... I. rendű terhelte a későbbi befektetők pénzéből fizette a már bent lévő emberek hozamait, ezt az okirati bizonyítékok ugyanis cáfolják. A szakértői vélemény szerint ugyanakkor történtek törlesztések is, illetve voltak olyan sértettek, akik 2012. előtt végleg kiszáltak az ügyletből. Ennek az okirati bizonyítéknak a részletes értékelése elmaradt. A terheltek javára szóló tanú és gyanúsított vallomásokat szintén háttérbe szorította a Fővárosi Ítéletábra.
- [83] Nem értékelte az elsőfokú bíróság az I. rendű terhelte által benyújtott hangfelvételeket sem, nem derítették fel a tényállást a megtérülés tekintetében, illetve nem voltak tekintettel arra sem, hogy az I. rendű terhelte az első, védő nélkül tett beismerő vallomását visszavonta; azt azonban mégis értékelte a bíróság.
- [84] Az indítvány vitatta a megállapított kár összegét is, hiszen a szerződések a hozammal növelt összeget tartalmazzák, nem a ténylegesen átadott összeget, valamint azokban az esetekben is megállapította a büntetőjogi felelősséget, amikor nem igazolt az összegek tényleges átadása.

Tévedett akkor is a Fővárosi Törvényszék, amikor a **cég 4** esetében megállapította a családi kísérletet.

- [85] A védelemhez való jog sérelmét látta abban az indítványozó, hogy a védelem bizonyítási indítványának a bíróságok nem adtak helyt.
- [86] Kifejtette azt is, hogy az sem megalapozott megállapítás a tényállásban, hogy a 2012. évben mekkora összeg került az I. rendű terhelthez és mekkora maradt a III. rendű terheltnél. Az eljáró bíróságok a kétséget kizáróan nem bizonyított tényeket értékelték a terhelt terhére. Az indítványozó szerint több iratellenes megállapítás és helytelen következtetés van az ítéletben.
- [87] Utalt arra, hogy a másodfokú ítélet tényként állapította meg, hogy a VI. rendű terhelt tudatában volt a cselekmény törvénysértő jellegével, hiszen csak olyan személy léphetett az I. rendű helyébe, aki tisztában van minden részlettel. Ugyanakkor ezt a tényt cáfolja, hogy nem minden pénzösszeg került a VI. rendű terhelthez, az indítványozó álláspontja szerint nincsen bizonyíték arra, hogy a VI. rendű terhelt lépett az I. rendű terhelt helyébe.
- [88] Az indítványozó felsorolta azokat a tanúkat, akiknek a nyilatkozata csupán a VI. rendű terhelt jelenlétét igazolta az egyes ügyletkötések alkalmával, míg más vallomások szerint a megkérdezett tanúk nem is találkoztak velük. A VI. rendű terheltet terhelő tanúvallomások sem tartalmazznak olyan tényeket, amelyekből kétséget kizáró következtetés vonható a tudattartam vonatkozásában. Az eljáró bíróságok a tanúvallomásokból egytől-egyig hamis és iratellenes következtetéseket vontak le.
- [89] Az indítvány az I. rendű és VI. rendű terhelt tekintetében a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján, a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti abszolút eljárási szabálysértésként hivatkozott arra, hogy **védő 1** csak részben volt jelen a 2015. május 13-án megtartott tárgyaláson, őt senki nem helyettesítette, így a tárgyalás jelentős részében az I. rendű terheltnek nem volt védője, holott a védő jelenléte kötelező lett volna. A vádirat azon részeinél, ahol a terhelt cselekvőségéről volt szó, szinte végig védő nélkül folyt a tárgyalás, ahogy akkor is, amikor személyesen hallgatta meg a Fővárosi Törvényszék, rögzítve a személyes adatait, figyelmeztetve jogaira, kötelezettségére és megnyilatkoztatta őt arról, hogy kíván-e vallomást tenni.
- [90] 2016. szeptember 2-án védő egyáltalán nem volt jelen, és az I. rendű terhelt érdekében ezeket a tárgyalásokat nem ismételte meg a bíróság.
- [91] **Védő 2** és **védő 3** az ügy nyomozati szakaszában sértetti képviselőt láttak el. **Védő 2** nyolc alkalommal volt jelen a tárgyalásokon, többször egyedül látta el az I. rendű terhelt védelmét. Miután a bíróság észlelte a kizárási okot, nem ismételte meg a tanúkihallgatásokat egyetlen esetben sem. Kiemelte a 2015. november 23-i és a 2016. január 15-i tárgyalást, ahol olyan tanúkat hallgattak ki, akiknek védő 2 a sértetti képviselője volt a nyomozás során. Ezen túl a nevezett ügyvéd a jelen ügghöz kapcsolódó polgári perekben több személyt is képviselt.
- [92] **Védő 3** 2014. július 29-től a VI. rendű terheltet védte, aki **sértett 5** jogi képviselőt látta el, és a vád tárgyává tett egyik cselekmény során okiratot is szerkesztett. A két védővel kapcsolatban a Fővárosi Ítéltábla azt állapította meg, hogy egyikük sem járhatott volna el védőként, ennek ellenére az érintett eljárási cselekményeket nem folytatta le a bíróság újra. Az indítvány szerint az eljárás olyan személy távollétében folyt le, akinek jelenléte kötelező lett volna. Hivatkozott a BH 2002.I.9., a BH 2005.11., valamint a BH 2016.267. számú jogesetekre.
- [93] Mindezek alapján a védő - hivatkozása szerint - a Be. 648. § a) és b) pontjában foglalt ok alapján ... I. rendű terhelt tekintetében elsődlegesen a Fővárosi Törvényszék mint elsőfokú bíróság 15.B.311/2015/517. számú, valamint a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.88/2018/121. számú jogerős ítéletének a megváltoztatását, a Be. 662. § (2) bekezdés a) pontja alapján a terhelt felmentését, másodlagosan - amennyiben a Kúria kétséget kizáróan bizonyítottan látja az I. rendű terhelt bűnösségét - a Fővárosi Törvényszék 15.B.311/2015/517. számú, valamint a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.88/2018/121. számú jogerős ítéletének a Be. 662. § (2) bekezdés b) pontja alapján történő megváltoztatását és a büntetés markáns enyhítését,

harmadlagosan a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.88/2018/121. számú jogerős ítéletének a Fővárosi Törvényszék 15.B.311/2015/517. számú elsőfokú ítéletére is kiterjedő, a Be. 663. § (2) bekezdése alapján történő hatályon kívül helyezését és a hatáskörrel, illetékességgel rendelkező bíróság új eljárás lefolytatására utasítását, valamint a másodfokú bíróság ítéletének az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedő hatállyal történő a Be. 663. § (1) bekezdés b) pontja alapján történő hatályon kívül helyezését indítványozta.

- [94] A védő ... VI. rendű terhelt tekintetében is ugyanilyen tartalmú indítvánnyal élt.
- [95] 2. ... II. rendű terhelt felülvizsgálati indítványában annak törvény szerinti okát (Be. 649. §) szintén nem jelölte meg; abban mind anyagi jogi, mind eljárásjogi szabálysértéseket kifogásolt.
- [96] Eljárási szabálysértésként az I. rendű és VI. rendű terhelt védőjéhez hasonlóan arra hivatkozott, hogy több tárgyalási napon kizárt védő járt el, így **védő 4** védő, aki 2016. szeptember 1-jei tárgyaláson már ügyészként jelent meg, továbbá **védő 5**, aki korábban a Készenléti Rendőrség állományába tartozott és 2013-ban részt vett a II. rendű terheltet érintő eljárási cselekményeken, majd 2016-ban az I. rendű terhelt védelmét látta el a tárgyaláson. Az I. rendű terhelt védője **védő 6** pedig befektetett ... I. rendű terheltnél, tehát úgy védte a II. rendű terheltet, hogy egyben sértett is volt. Előadta, hogy kettő alkalommal beszélgetett az első fokon eljáró tanácsban ülő ülnökökkel, amire szintén nem kerülhetett volna sor.
- [97] Az indítványozó nehezményezte, miszerint azt az eljárás során nem ellenőrizték a hatóságok, hogy ... I. rendű terheltnél befektetőknek honnan volt pénze, továbbá sérült az eljárás észszerű időn belüli lefolytatásának követelménye.
- [98] Kifogásolta, hogy olyan tényállásokban is megállapításra került a bűnössége, amelyekben a neve meg sincs említve, illetve a sértettek nem is ismerték őt; soha nem is szembesítették egyetlen sértettel sem.
- [99] Hangsúlyozta, hogy ő is sértett, mert befektetett ... I. rendű terheltnél. A jelen ügyről leválasztott másik ügyben mint sértett szerepelt.
- [100] Kiemelte, hogy a feltételezések alapján ítélték el, mivel a kölcsönügyletek polgári perre tartoznak. A bünszervezet törvényi fogalma megváltozott, ezért jelen esetben az sem állapítható meg; annál is inkább, mert nem is ismerte a többi terheltet, velük semmilyen kapcsolatot nem tartott.
- [101] Az indítványozó részletezte, hogy a korábbi vallomásait mivel kívánja pontosítani, kiegészíteni. Kiemelte, hogy egyik tényállási pont sem tartalmazta azt, miszerint ő úgy vett volna el a sértettektől pénzt, hogy tudta: ... I. rendű terhelt nem folytat semmilyen befektetői tevékenységet. Ezt követően az egyes tényállási pontokban rögzített cselekményekre vonatkozó tényállással kapcsolatos kifogásait adta elő. Végül nehezményezte, hogy több olyan cikk is megjelent róla, melyek negatívan befolyásolták a megítélését, ez pedig kihatott a tanúk vallomására is.
- [102] A II. rendű terhelt hivatkozott arra, hogy minden gyanúsított személyt mindaddig ártatlannak kell vélelmezni, míg bűnösségét a törvénynek megfelelően nem állapították meg. Állította, hogy a jelenlegi járványügyi helyzet szigorításai a büntetés-végrehajtási intézetben nem tarthatók be.
- [103] Mindezek alapján indítványozta az eljárási hibák, az ártatlanság vélelmének és a védelemhez való jog megvalósulásának felülvizsgálatát, valamint a bünszervezetben történő elkövetés megállapításának mellőzését.
- [104] 3. A Legfőbb Ügyészség a BF.578/2020/2. számú átiratában ... I. rendű és ... VI. rendű terhelt védője, a BF.778/2020/2. számú átiratában a ... II. rendű terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványokat részben törvényben kizártnak, részben alogikusnak találta. Kifejtette, hogy a Be. 650. § (2) bekezdése szerint a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás nem támadható. A Be. 659. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének eltérő értékelésének, valamint a bizonyítás felvételének nincs helye. A Kúria felülvizsgálati ügyekben folytatott gyakorlata a tényálláshoz kötöttség ténybeli terjedelmét a szó szoros értelmében vett tényállásnál tágabb körben vonja meg. Eszerint a tényállás az ítélet egészében és tartalmilag is vizsgálendő, ezért a felülvizsgálati eljárásban irányadó tényálláshoz tartozónak kell tekinteni a

jogerős határozat indokolásának bármely részében szereplő minden olyan ténymegállapítást, ami az elbírált bűncselekmény büntetőjogi megítélésénél jelentős (EBH 2013.B.2., BH 2015.216.I., BH 2006.392.).

- [105] A Legfőbb Ügyészség részletesen kifejtette, hogy a tényállás részletesen tartalmazza az egyes terheltek bünszervezetben betöltött szerepét és az általuk elvégzett feladatokat. ... VI. rendű terheltek tekintetében az ítélet 77. oldal második bekezdésében rögzítette a bíróság, hogy e terheltek a szervezett tevékenységben ... I. rendű terheltek segítőjeként vett részt az egyes ügyletek kapcsán, és ... I. rendű terheltek kívül csak ... II. rendű terheltekkel tartott szoros kapcsolatot.
- [106] ... II. rendű terheltek tekintetében az ítélet 75. oldal 4. bekezdésében a bíróság kifejtette, hogy a szervezet működése során folyamatosan kapcsolatban volt az I. rendű terheltekkel, rendszeresen egyeztettek az egyes ügyletek előkészítése, a sértetteknek adandó tájékoztatások vonatkozásában. 2012 nyarától szoros kapcsolatot tartott fenn ... **gyanúsítottal**, akivel elsősorban az ingatlanok megterhelését célzó ügyletek előkészítése során működött együtt. ... II. rendű terheltek közreműködésével beszervezett sértettek együttesen több mint egy milliárd forint befizetést teljesítettek, aminek ellentételezéseként az I. rendű terheltek jutalék, illetve rendszeres díjazás címén legalább 100 millió forintot fizetett ki ... II. rendű terheltek részére.
- [107] Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában kifejtette azt is, hogy a terheltek tevékenysége mögött nem volt befektetés. Az egész egy álbefektetés volt, a jogtalan haszonszerzési célzat ekként jelenik meg, a megtévesztés, a tévedésbe ejtés és a tévedésben tartás, mint elkövetési magatartás pedig abban nyilvánult meg, hogy elhitették azt, miszerint egy nagyon jól menő üzletemberről és befektetésről van szó, amit a külsőségekkel is alátámasztottak. A szándék megállapításának az az alapja, hogy nem volt befektetés. A cél pedig, amire átvették a pénzt, nem volt valós. Az I. rendű terheltek nyilvánvalóan tisztában voltak azzal, hogy nem volt befektetés, így a szándéka vonatkozásában egyértelmű következtetés volt vonható. A haszonszerzési célzatot pedig az támasztja alá, hogy az I. rendű terhelteknek nem volt legális jövedelme amiből a bizonyított luxus életmódot fenntarthatna volna.
- [108] A II. rendű terheltek bűnösségéhez szükséges szándék megállapításának az alapja egyrészt az a tényállásban rögzített körülmény, hogy azzal, miszerint nem volt, és így a cél, amire átvették a pénzt, nem valós, valamennyi terheltek, így a II. rendű is tisztában voltak. Ezek alapján helytálló az eljáró bíróságok által vont jogi következtetés a II. rendű terheltek tudattartamát illetően.
- [109] A Legfőbb Ügyészség rámutatott arra is, hogy azokban a tényállásokban, amelyekben a II. rendű terheltek neve nem szerepel, úgy került sor a sértettek megtévesztésére, hogy azokban II. rendű terheltek által tévedésbe ejtett másik sértett működött közre. ... II. rendű terheltek ezekben az esetekben közvetlen, más sértett megtévesztésével követte el a csalás bűncselekményét, melynek károsultjával nem volt közvetlen kapcsolatban. Ezért a ... II. rendű terheltek terhére rótt cselekményekben megalapozott volt az eljáró bíróságok jogi következtetése a bűnösségét illetően.
- [110] ... VI. rendű terheltek büntetőjogi felelősségét illetően a bíróság kiemelte, hogy a tényállásbeli időszakban önálló munkával, jövedelemmel nem rendelkezett. Rendszeresen tartott kapcsolatot az ikertestvérével. A VI. rendű terheltektől kerültek elő iratok, házkutatás során találtak nála kölcsönszerződést, részvényeket, váltókat, hamis bankos 9 millió eurós igazolást. 2012 szeptemberétől két hónapon át a VI. rendű terheltek vette át a befektetők pénzét. Mindezek alapján a bíróság kétséget kizáróan megállapította, hogy a VI. rendű terheltek együttműködött a testvérével a cselekmények elkövetésében azzal, hogy minden részletről tudomással bírt, és ekként fejtette ki a magatartását.
- [111] A Legfőbb Ügyészség szerint a cselekmények jogi minősítése törvényes, és helytállóan foglalt állást a bíróság abban is, hogy a bünszervezet valamennyi kritériuma rögzítést nyert a tényállásban. A jogerős ítélet 2019. július 10. napja előtt született, ezért a bünszervezetre vonatkozó hatályos szabályok az elsőfokú és másodfokú határozaton nem kérhetők számon.

- [112] A bünszervezetet illetően pedig a bíróság megállapította, hogy a cselekmények szervezettsége és szervezet felépítése, összehangoltsága, hosszú időn keresztül működése a bünszervezet helytálló megállapítását eredményezte.
- [113] A Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint a II. rendű terhelt azon hivatkozása, miszerint ő sértett volt, amely miatt elkülönített eljárás folyik, nem vehető figyelembe, tekintettel arra, hogy a jelen eljárás tárgyát képező ügyben a tényállás azt tartalmazza, hogy ... II. rendű terhelt társtettese volt az I. rendű terhelt által megvalósított bűncselekményeknek, amelyekre tekintettel az I. rendű terhelt legalább 100 millió forintot fizetett ki a II. rendű terheltnek.
- [114] A Legfőbb Ügyészség kifejtette, hogy kizártak az indítványok a tényállást és a bizonyítékok értékelését érintő részeikben. A tényállás a csalás bűncselekmény valamennyi tényállási elemének megfelelő történeti tényt tartalmazza, ahogy a bünszervezet fogalmához szükséges valamennyi ismérvet is. A tényekből helyes jogi következtetést vont le az elsőfokú és másodfokú bíróság, amikor mindhárom érintett terhelt bűnösségére vont következtetést.
- [115] A kiszabott büntetést önmagában, törvényes minősítés mellett nem lehet vitatni, így azt sem, hogy a bíróságok a büntetés kiszabása során az enyhítő és a súlyosító körülményeket miként vették figyelembe.
- [116] A Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint a kizárt védőkkel kapcsolatos érvelések cáfolhatók, ugyanis a 2015. május 13-i tárgyaláson az indítványozó állítása ellenére **védő 1** jelen volt az I. rendű és VI. rendű terhelt személyi adatainak egyeztetésekor és a vallomástétellel kapcsolatos nyilatkozatkor. Amikor **védő 1** elhagyta a tárgyalótermet, akkor a III. rendű terhelt kihallgatása zajlott, az ő vallomása került felolvasásra **védő 1** távollétében, majd a szünetet követően **védő 1** ismét jelen volt. A 2016. szeptember 2-án tartott tárgyaláson valóban nem került feltüntetésre a jegyzőkönyvben a védő jelenléte az I. rendű és VI. rendű terheltek tekintetében, de az ekkor folytatott bizonyítás a VI. rendű terheltet nem, csak az I. rendű terheltet érintette, mivel az egyesített vádirat 57/AB., 58., 61. pontjaiban írt cselekmények tanúinak a kihallgatása történt meg. 2016. október 17-én kizárt védő járt el mindkét érintett terhelt érdekében, azonban az ekkor meghallgatott tanúk közül - kettő kivételével - a többi tanút 2017. február 21-i tárgyaláson a védő jelenlétében ismét kihallgatták.
- [117] A 2015. november 23-i és 2016. január 15-i tárgyalásokon pedig olyan tanúkat hallgattak meg, akiket korábban a két terhelt érdekében eljáró védők képviseltek sértettként. Ebben is abszolút eljárási szabálysértést látott az indítványozó. Ezeken a tárgyalásokon ugyanakkor **védő 1** járt el, akire nézve a fenti kizáró ok nem állt fenn.
- [118] Az elsőfokú bíróság a 2017. április 25-i tárgyaláson ismertette valamennyi tárgyalási jegyzőkönyvet, az abban szereplő tanúvallomásokkal együtt, ami a másodfokú bíróság érvelése szerint is megfelel a lefolytatott bizonyítási eljárás megismétlésének. Az eljárási hibát ezzel kiküszöbölte az elsőfokú bíróság.
- [119] A védelemhez való jog sérelme egyebekben nem képez olyan abszolút eljárási szabálysértést, ami felülvizsgálat tárgya lehet, ebben a tekintetben a felülvizsgálat kizárt.
- [120] A Be. 649. § (2) bekezdése szerinti felülvizsgálati okot megalapozó eljárásjogi törvénysértést a Legfőbb Ügyészség nem észlelt, az eljárás észszerű időn belüli lefolytatása követelményének sérelme, de az egyéb felülvizsgálati indítványban kifogásolt körülmények sem tartoznak ebbe a körbe.
- [121] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a Fővárosi Törvényszék és a Fővárosi Ítéltábla ítéletét a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályában tartsa fenn ... I. rendű, ... II. rendű és ... VI. rendű terheltek vonatkozásában.
- [122] 4. Az I. rendű és VI. rendű terhelt védője a Legfőbb Ügyészség indítványára írásbeli észrevételt tett. Ebben kifejtette, hogy a Legfőbb Ügyészség álláspontjával ellentétesen a felülvizsgálati indítványok nem a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállást vitatják, hanem az annak alapján megállapított jogi minősítést. A Legfőbb Ügyészségnek a felülvizsgálat

alaptalansága kapcsán kifejtett véleményével összefüggésben annak értelmezhetetlenségére és valóságtól teljességgel elrugaszkodottságára hivatkozott, tekintettel arra, hogy a felülvizsgálati kérelmek nem tartalmaznak bizonyítékok ismételt egybevetésére, eltérő értékelésére, valamint a bizonyítás felvételére vonatkozó indítványt. Minderre tekintettel a vádhatóság ezen álláspontja nem foghat helyt. Álláspontja szerint a bünszervezet tekintetében az elsőfokú bíróság érvelése nem volt helytálló, így nem tényállásbeli, hanem jogi minősítésbeli problémáról van szó. A Legfőbb Ügyészségnek az eljárási szabálysértésekkel kapcsolatban kifejtett álláspontjával szemben arra hivatkozott, hogy kötelező védelem esetén a tárgyaláson a védőnek annak elejétől a végéig személyesen jelen lennie, vagy helyettesítéséről gondoskodni kell. Amennyiben ez nem történik meg, eljárási szabálysértésről kell beszélni, amennyiben pedig kizárt védő vesz részt az eljárásban, meg kell ismételni az adott eljárási cselekményt; minden tanút meg kell hallgatni újra, egyet vagy kettőt sem lehet kihagyni. A Legfőbb Ügyészségnek a 2015. november 23-i és a 2016. január 15-i tárgyalásokkal összefüggésben tett észrevételét ténszerűen valótlannak találta. Álláspontja szerint az eljárás során előfordultak kisebb-nagyobb súlyú eljárási szabálysértések, melyek egyesével értékelve is hatályon kívül helyezésre adnak okot, azonban együttesen értékelve azokat, kétséget kizáróan bizonyított, miszerint az eljárás jogszerűsége olyan mértékben sérült, hogy azt csak új eljárás keretében van lehetősége korrigálni. Továbbra is vitatta a bünszervezet megállapítását, ami miatt törvénysértően súlyos büntetést szabott ki a bíróság. Álláspontja szerint nem nyert bizonyítást a csoport összehangolt működése, valamint az sem, miszerint a terheltek tudták, hogy súlyos bűncselekményeket, összehangoltan működő csoportban követnek el. Hivatkozott arra, hogy a tanúvallomásokból kiderül, miszerint azok a személyek, akik az ügyben szintén terheltek, sosem működtek együtt. Hiányoznak a szervezettség keretei, így az ügyintézés állandó helye, az állandó apparátus, az állandó ügyletkötők, a mögöttes szervezethez kötődés látszata és a tevékenységeik összehangoltsága. Az indítvány utalt arra, hogy az elkövetőnek a bünszervezet külső tárgyi jellegű ismérveit fel kell ismernie, amelyek a szervezett működés jellegzetességeit a kívülálló számára egyértelművé teszi. Jelen esetben a terheltek legtöbb esetben nem is ismerték egymást, így egymást nem is erősíthették, ösztönözhatték.

[123] 5. A II. rendű terhelt védője a Legfőbb Ügyészség átiratára tett észrevételében maga is azt fejtette ki, hogy a II. rendű terhelt tudattartalmával kapcsolatban a bíróság jogerős ítéletében téves következtetést vont. Ennek a II. rendű terhelt indítványában cselekményenként lebontva az indokait adta. A bíróság nem jelölte meg, mik voltak azok a körülmények, melyek alapján a terheltnek tudnia kellett, hogy az ügyletek mögött nincs befektetés; annak ellentmond, hogy maga is befektetett az ügyletbe. Téves az arra vont következtetés is, miszerint a terhelt tudata a bünszervezetben elkövetést átfogta.

[124] A védő is osztotta, hogy a felülvizsgálati eljárásban a tényállás nem vitatható, azonban úgy látta, hogy a terhelt bűnösségének megállapítása a megállapított tényekből vont téves jogi következtetéseken alapszik.

[125] A védő kitért arra, hogy a korábbi védő ügyészkénti megjelenése a tárgyalóteremben olyan súlyú eljárási szabálysértés, ami a jegyzőkönyvek felolvasásával nem, csak az eljáró ügyészség kizárásával lett volna orvosolható.

[126] A védő mindezekre tekintettel elődlegesen a II. rendű terhelt felmentésére, másodlagosan büntetésének enyhítésére tett indítványt.

[127] 6. A II. rendű terhelt a Legfőbb Ügyészség átiratára tett észrevételében a felülvizsgálati indítványt változatlan tartalommal fenntartotta, és ismét részletesen vitatta a jogerős ítélet egyes ténymegállapításait. Továbbra is fenntartotta, hogy az ügyletek háttéréről semmit nem tudott, azokból hozzá pénz nem került. Álláspontja szerint a befektetések hiányáról legfeljebb az I. rendű terhelt tudhatott, és követhetett el ekként csalást, aki őt is megtevesztette azzal, hogy jól menő üzletembernek adta ki magát.

- [128] A II. rendű terhelt kiemelte, hogy 2017. április 25-én már valóban nem kizárt védő járt el az érdekében, azonban a korábban eljáró **védő 6** sem járhatott volna el az ügyben, mert befektettként maga is az ügy sértettje; ez az eljárási szabálysértés pedig nem küszöbölhető ki, mert a védő a nyomozás során járt el, és sértetti minősége a jegyzőkönyvekből nem derül ki. Védő 4-et a bíróság rendelte ki a II. rendű terhelt védelmére, ehhez képest utóbb ügyészként jelent meg.
- [129] A II. rendű terhelt utalt arra, hogy az ügyben az átadott összegekről kölcsönszerződések készültek. Sem kölcsönt adni, sem kölcsönt felvenni nem bűn, legfeljebb az, ha valaki azzal a tudattal vesz fel kölcsönt, hogy nem fizeti vissza. Az I. rendű terhelt nagyon sok sértettnek visszafizette a pénzét, esetenként annak többszörösét is, ami bizonyítja, hogy a szerződéskötéskor nem volt csalási szándéka. A II. rendű terhelt azt látta, hogy az I. rendű terhelt becsületesen visszafizeti a felvett kölcsönöket, ezért a tudata arra terjedt ki, hogy befektetési tevékenységet folytat.
- [130] 7. A Kúria a 2020. október 7-én kelt Bfv.II.773/2020/10. számú végzésével ... I. rendű és ... VI. rendű terhelt védője, illetve a ... II. rendű terhelt indítványa alapján indult ügyeket egyesítette.
- [131] **III.** 1. Az I. rendű és VI. rendű terheltek védője, valamint a II. rendű terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványok nem alaposak.
- [132] 1.1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a értelmében kizárólag a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen és a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárási okokból vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényben meghatározott köre nem bővíthető, az ott meghatározottakon kívül más okból felülvizsgálatnak nincs helye.
- [133] A felülvizsgálati eljárásban a tényálláshoz kötöttség megkerülhetetlen szabály. Ennek megfelelően a felülvizsgálati indítványban a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]; a bizonyítékok ismételt elbevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány felülbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés].
- [134] 1.2. Jelen ügyben az indítványok érvei alapvetően négy csoportba oszthatók. Az indítványok anyagi jogi törvénysértésre hivatkozó érvei egyrészt a tényállás megalapozottságát vitatták, és részben azon keresztül a terheltek büntetőjogi felelősségének megállapítását kifogásolták, míg másrészüket a cselekmények minősítését - ideértve a bűnszervezeti elkövetést is - támadták és mindezzel összefüggésben, valamint önmagában is a büntetés törvénysértő voltát állították. Ezen túlmenően az indítványok eljárásjogi szabálysértésre is hivatkoztak, nevezetesen, hogy a bizonyítási eljárás egy része védő távollétében, illetve kizárt védő jelenlétében került lefolytatásra.
- [135] A büntetőjogi felelősség megállapítását mind az I. rendű terhelt és a VI. rendű terhelt védője, valamint a II. rendű terhelt is támadta. A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján valóban felülvizsgálati ok, ha a bíróság jogerős ítéletében a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét. Ez azonban - a korábban bemutatott szabályozásra figyelemmel - kizárólag a jogerős ítéletben megállapított tényállás alapulvételével kell elbírálni. Erre jelen ügyben azért kell hangsúlyozottan utalni, mert mindhárom indítvány jelentős részben, kifejezetten és célzottan a bíróság által megállapított tényállás támadására irányul.
- [136] 1.3. A jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényálláshoz kötöttség a felülvizsgálat során azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezet támadhatatlan. Ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.
- [137] Jelen ügyben az indítványok számos ténykérdést vitatnak. Ide tartoznak például az egyes terhelteknek - az ún. külső történések körében - a cselekmények során tanúsított magatartására, vagy a kár összegére vonatkozó ténymegállapítások.

- [138] Ugyanakkor a tényállás nem csupán a külvilágban megvalósult eseményeket, hanem belső történéseket, a terhelt tudatára vonatkozó ténymegállapításokat is tartalmazhat. Ezek az úgynevezett tudati tények, amelyek szintén a tényállás részei. Az ítéleti tényállás személyi és történeti részében rögzített ténymegállapítások nem kizárólag fizikai jellegű külső történések, de az úgynevezett belső történések tudati tények is lehetnek. A tényállás körébe tartozik a bűncselekmény elkövetésével összefüggő valamennyi körülményre vonatkozó ténymegállapítás, a terhelt személyi körülményeivel összefüggő adatok, valamint az elkövető tudattartamára - az egyes események megtörténtére vagy meg nem történtére vonatkozó ismereteire, céljaira - mint tudati tényekre vont következtetés is (BH 2005.167.). A tudattartalom ténybeli megállapítása lehet a tényállás része, ezért a tudati tények vitatása a jogerős határozat által megállapított tényállás támadásának tekinthető. Erre tekintettel ebben a részében a felülvizsgálati indítvány a törvényben kizárt (BH 2011.3.II.).
- [139] Ekként a tényállás részei - és ekként a felülvizsgálatban támadhatatlanok - azok a megállapítások, miszerint a terhelteknek nem állt szándékában a sértettek által átadott összegek visszafizetése, valamint az, hogy a többi terhelt is tudta, hogy az I. rendű terhelt nem folytat semmiféle befektetési tevékenységet. Ebből a terheltek szándékosságára és bűnösségére vont következtetés már jogkérdés, és ekként a felülvizsgálat tárgya lehet, azonban azt az említett tudati tények alapulvételével kell elbírálni.
- [140] A tényállás részévé tett tudati tények vitathatósága csak akkor esik el, amennyiben a szűkebb értelemben vett tényállásba tartozó külső, a külvilágban megjelenő tényekből életbeli jelenségekből, a belső tények valóban következnek {BH 2018.232. [38] bekezdés, Kúria Bf.II.1256/2015/5.}. Jelen ügyben megállapítható, hogy a tényállás nem rögzít olyan külső történést, ami ellentmondana annak a tudati ténymegállapításnak, miszerint a terheltek szándékosan tévesztették meg a sértetteket a biztos befektetés ígéretében átvett pénzösszegek tekintetében.
- [141] Rámutat a Kúria, hogy az elsőfokú bíróság ítéletszerkesztési hiba folytán ítéletének indokolásában tüntette fel, miszerint a II. rendű és a VI. rendű terheltek tudtak arról, hogy ... I. rendű terhelt a sértettektől átvett pénzeket nem befektetésekre fordította, és erre lehetősége sem volt (elsőfokú ítélet 668. és 678. oldal). A Kúria következetes ítélkezési gyakorlata szerint az irányadó tényálláshoz tartoznak mindazok a történeti tények, amelyek a felülvizsgált ítéletben megállapításra kerültek, függetlenül attól, hogy ítéletszerkesztési hiba folytán esetlegesen nem a történeti tényállásban kerültek leírásra, hanem az indokolás más részében, így a bizonyítékok értékelése vagy a jogi indokolás körében (BH 2016.163.III., BH 2006.392.).
- [142] Azt, hogy a terheltek tudattartama mit fogott át és mire terjedt ki, a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelésével, illetve az azokból levont ténybeli következtetés alapján állapítható meg. Így az elsőfokú bíróság a tudati tényt bizonyítás felvétele után, mérlegeléssel állapította meg. Ekként tehát a következtetés ténybeli, nem pedig jogi, és mint ilyen, a felülvizsgálatban nem támadható.
- [143] Ezzel szemben az I. rendű terhelt és a VI. rendű terhelt védőjének indítványai jól elkülönült részeiben kifejezetten a tényálláshoz kapcsolódó jogi fogalmak alkalmazásával és jogszabályi rendelkezésekre való hivatkozással az ítélet külső, illetve tudati ténymegállapításait támadják. Mindkét indítvány már a bevezető részében hivatkozik a hatályon kívül helyezési indítvány alapjaként - egyebek mellett - a Be. 592. § (2) bekezdésére és a Be. 610. §-ára. Előbbi törvényi rendelkezés a tényállás teljes megalapozatlanságának eseteit sorolja fel, míg utóbbi ugyancsak a tényállás teljes megalapozatlanságának jogkövetkezményét határozza meg. Ennek megfelelően az I. rendű és a VI. rendű terhelt védőjének indítványai önálló, elkülönült részben támadják a tényállás megalapozatlanságát (A. pont alatt). A megalapozatlanság a törvényben kifejezetten a másodfokú - és a Be. 617. §-ára tekintettel - a harmadfokú eljárásra vonatkozóan szabályozott jogintézmény, ami a tényálláshoz kötöttség alól ad felmentést az említett eljárási szakaszokban. A felülvizsgálati eljárásra azonban a Be. 659. § (1) bekezdése eltérő szabályt határoz meg, és a tényálláshoz

kötöttséget kategorikus szabályként írja elő az eljárás ezen szakaszában. Ennek megfelelően a Be. 663. §-a sem teszi lehetővé a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését a Be. 610. §-ában írt okból.

- [144] Kifejezetten a jogerős ítéletben megállapított tényállást támadja az I. rendű és a VI. rendű terhelt védője azon hivatkozása, miszerint a tényállás felderítetlen, mert a bíróság több esetben nem tudta konkrét helyhez, időponthoz, elkövetési értékhez kötni a cselekményeket, nem derítette fel a sértettek tudattartamát, nem foglalkozott a sértetti közrehatással, illetve azzal, hogy volt-e tényleges befektetés, nem került sor a szakértők revizorral történő ütköztetésére, a kár pontos meghatározására. Ugyancsak a tényállást támadják az indítványok azon részei, melyekben a védő a bizonyítékok, így a terhelt vallomásaának értékelését, iratellenes következtetések levonását kifogásolta.
- [145] A megalapozatlanság tehát - mint jogi fogalom-, a tényálláshoz kapcsolódik, ekként sérelmezése értelemszerűen a tényállás támadását jelenti. De ugyanezt teszi a védő akkor is, amikor - névleg eljárási szabálysértésként - az „in dubio pro reo” elvének sérelme kapcsán egyes tények megállapítását, a védői jogok korlátozása kapcsán pedig a fogalmilag ténymegállapításra irányuló bizonyítási indítványok elutasítását kifogásolta. Az indítványok további, anyagi jogi jogsértést panaszló részeiben is előbukkannak a jogerős ítélet egyes ténymegállapításait támadó, azok helyett - a bizonyítékok eltérő értékelésével - eltérő tények megállapítását célzó, és jogi álláspontját ezen eltérő ténymegállapításokra alapító érvelések.
- [146] Általánosságban utal a Kúria arra, hogy a felülvizsgálati indítványban egyes bizonyítékok tartalmának bemutatása, elemzése, azokból ténybeli következtetések levonása mindig szükségtelen; amennyiben ugyanis az adott bizonyítékból - közvetlenül vagy következtetés útján - megállapítható tény a jogerős ítéleti tényállásban szerepel, az közvetlenül hivatkozható, ha azonban nem, akkor a felülvizsgálatban figyelmen kívül kell hagyni.
- [147] Minderre tekintettel tehát megállapítható az, hogy az I. rendű terhelt védőjének indítványa a 19. oldal közepétől, a VI. rendű terhelt védőjének indítványa pedig a 17. oldal közepétől a végéig teljes egészében kívül esik a felülbírálat keretein; az anyagi jogsértéseket sérelmező egyéb kifogásokat pedig az indítványban célzott eltérő tények figyelmen kívül hagyásával, a jogerős ítéletben rögzített tényállás alapján kell elbírálni, mind a kívülvilágban megnyilvánuló történések, mind az ún. tudati tények tekintetében.
- [148] A II. rendű terhelt indítványa jelentős részében szintén a bíróság jogerős ítéletében megállapított tényállást támadta; a bíróság által értékelt bizonyítékokat idézte és értékelte, és tényállási pontonként fejtette ki, hogy az azokban írtakkal szemben milyen - eltérő - tényállás megállapítását igényli. Esetében is irányadó, hogy az indítvány ezen részeiben a felülvizsgálat törvényben kizárt, a felvetett jogkérdéseket pedig a Kúria a jogerős ítéletben megállapított tényállás alapján bírálta el.
- [149] 2. A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint valóban felülvizsgálati ok, ha a bíróság jogerős ítéletében a terhelt büntetőjogi felelősségét a büntető anyagi jogi szabályok megsértésével állapította meg. E felülvizsgálati ok akkor valósul meg, ha a jogerős ítéleti tényállásban foglalt terhelti magatartás nem valósít meg bűncselekményt, avagy - ugyancsak az irányadó tényállásból kitűnően - büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok ellenében került sor a terhelt elítélésére. Mindhárom indítvány tartalmazott olyan érveléseket, amelyek a bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek hiányát állították. Ezért a Kúria az indítványok ezen részeit az említett felülvizsgálati ok alapján érdemben elbírált.
- [150] 2.1. Az 1978. évi IV. törvény - az elkövetéskor hatályos Btk. - 318. § (1) bekezdése szerint a csalást az követi el, aki jogtalan haszonszerzés végett más tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz [ezzel mindenben egyező az elbíráláskor hatályos Btk. (2012. évi C. törvény) 373. § (1) bekezdésében írt szabályozás]. A felülvizsgálati indítványokban kifejtettek alapján ennek kapcsán a felülvizsgálati eljárásban az vizsgálható, hogy a jogerős ítéletben rögzített tényállásból - melynek része az is, hogy a terhelt tudtak arról, miszerint az általuk ígért befektetésre nincs

lehetőségük, mert az általuk befektetésre átvett pénzüsszegeket nem fordítják befektetésre - a család törvényi tényállási elemei valamennyi terhelt személyére külön-külön lebontva kitűnnek-e.

[151] 2.2. Az idézett törvényi tényállás első fogalmi eleme a jogtalan haszonszerzési célzat. Ez akkor valósul meg, ha a terhelt azzal az egyenes szándékkal cselekszik, hogy olyan haszonhoz jusson, aminek nincs jogalapja, mögötte nincs ellentételezés. Jelen ügyben ez azáltal valósult meg, hogy a terheltek a sértettektől pénzüsszegeket vettek át úgy, hogy a tudatuk átfogta, miszerint azokkal kapcsolatban befektetésre (vagyongyarapításra) nem kerül sor, így az átvett pénzüsszegek felhasználásával semmilyen hozam nem keletkezik. Mindezekből következik - ahogy arra a Fővárosi Törvényszék és a Fővárosi Ítéltábla is ítélete indokolásában rámutatott -, hogy valós befektetési tevékenység hiányában a sértettektől átvett pénzüsszegek és az ígért hozamok kifizetését a terheltek azáltal biztosították a sértettek egy részének, hogy az ügyletbe mind a terhelti oldalon - még több sértett felkutatása, meggyőzése végett -, mind a sértetti oldalon újabb és újabb személyeket vontak be, továbbá újabb és újabb pénzügyi konstrukciókkal álltak elő, melyek közös jellemzője volt, hogy valós tőkegyarapításra nem került sor.

[152] E folyamat szükségszerű - a terheltek által is felismerhető, és fel is ismert - következménye, hogy folyamatosan növekszik a tőkeigény (a mind több befektető legalább részbeni kifizetése is egyre több új befektető bevonását igényli), majd azok fogytával, elmaradásával a korábbi befektetők szükségképpen kifizetetlenek maradnak. Nyilvánvaló, hogy amennyiben egy adott pénzüsszeghez (jelen esetben a befektetések összességéhez) nem járul külső, további tartozást nem keletkeztető forrás, ellenben az összegből elvesznek, úgy nemhogy a vállalt, magasabb összegű visszafizetés, de még a tőke visszafizetése is objektíve nem lesz lehetséges.

[153] Amennyiben tehát az elkövető e konstrukció lényegi elemeivel tisztában van, akkor tudnia kellett azt is, hogy az ígért összegek kifizetésére, illetve jelentős részben a tőke visszafizetésére sem fog sor kerülni. Ez pedig azt jelenti, hogy a haszonszerzés jogtalan voltáról is tud.

[154] Jelen esetben - az irányadó tényállás szerint - a sértettektől átvett összegből befektetésre nem került sor. Ellenben a terheltek az újabb és újabb befizetésekből részben a korábbi befektetők felé teljesítettek kifizetéseket, részben pedig ... I. rendű terhelt a bankszámlára utalt pénzeket rövid időn belül felvette és abból luxus megélhetését fedezte, ahogy ... VI. rendű terhelt is. ... II. rendű terhelt pedig az I. rendű terhelttől havonta állandó összegű juttatásban, és a beszerezett személyek után nagy összegű jutalékban részesült, melyekből biztosította az exkluzív lakóparkban való lakhatását, illetve a belvárosban iroda bérlését. Mivel a felülvizsgálattal érintett terheltek más legális jövedelemmel nem rendelkeztek, így a fentebb részletezett kiadásokat csak a sértettektől átvett pénzüsszegekből, illetve a kapott jutalékból tudták fedezni. A terhelteknek tehát tudnia kellett, hogy az átvett pénzüsszegek szükségképpen nem lesznek visszafizetve, ezért az általuk így megszerzett és felhasznált összeg: jogtalan haszon.

[155] A jogtalan haszonszerzési célzat azonban azt is igényli, hogy a terhelteknek az elkövetési magatartás megkezdésekor már tisztában kell lennie a célzott haszonszerzés jogtalan voltával, és a magatartást annak ismeretében és annak érdekében kell kifejtetniük. Az I. rendű terhelt esetében ez adott, hiszen a pénzügyi konstrukciót maga alakította ki és irányította.

[156] Ugyanakkor az irányadó tényállás szerint a II. rendű és VI. rendű terheltek az I. rendű terhelttel napi kapcsolatban álltak, a sértettekkel történt találkozáson többször együtt vettek részt; a II. rendű terheltnak irányító, vezető szerepe volt, a VI. rendű terhelt is különböző módon segítette testvére cselekményét, így helyettesítette, amikor külföldön volt, illetve hamis magánokiratokat adott át a sértetteknek. A terheltek ismerték egymás anyagi, vagyoni helyzetét, életkörülményeit. Ezen tények összessége alapot adott az elsőfokú és másodfokú bíróságnak annak megállapítására, hogy a terheltek tudata átfogta cselekményük jogtalan voltát, ebből következően cselekményüket a lentebb kifejtettek szerint csak szándékosan követhették el. Nem fogadható el, hogy a II. rendű terhelten az I. rendű terhelt megjelenése, életvitele megtévesztette, mert a fentiek szerint az azok fenntartását biztosító forrásokat is ismerte.

[157] A fentebb kifejtettek tükrében közömbös, hogy a sértettek egy része felé történt kifizetés, a II. rendű terhelte maga is fektetett be az I. rendű terheltnél, illetve az is, hogy az I. rendű terhelte a szerencsejátékon nyert nyereményéből is teljesített kifizetéseket. Egyfelől a szerencsejátékokra fordított pénz is a sértettek által átadott pénzüsszegekből került finanszírozásra, az pedig ugyancsak törvényszerű, hogy a szerencsejáték a játékos számára nem lehet időben és összegre való tekintet nélkül feltétlen nyereséges. Az I. rendű terhelte nem építhette az ügyleteit arra, hogy a visszafizetést és az ígért extraprofitot szerencsejátékokból fogja biztosítani; a befektetőket sem erről tájékoztatta. Ezért a magánember számára magas, de az átvett összegeknek csak minimális részét fedező nyeremények - csakúgy, mint az újonnan befektetett tőke egy részének - visszafizetésre fordítása nem mászt szolgált, mint a további cselekmények elkövetéséhez szükséges bizalom fenntartását, és ekként csak utólagos kártérítésnek tekinthető. Erre jellemző példa - egyebek mellett - a 69. tényállási pontban írt cselekmény, ahol is a sértett a befektetett 5.000.000 forint tőke után egyetlen hónapra 10% kamatot kifizetett, majd a tőkéből - a kamatfizetés hatására befizetett további 10.000.000 forinttal együtt - már semmit nem fizetett vissza. A II. rendű terhelte is azért fektethetett be az I. rendű terheltnél, mert reménykedett, hogy a kedvezményezettek között lesz. Ez azonban nem változtat azon, hogy a működési mechanizmusból tudnia kellett, miszerint a sértettek túlnyomórészt nem lesznek kifizetve.

[158] Jelentősége tehát annak van, hogy a terheltek által átvett pénzüsszegek nem kerültek befektetésre. Az irányadó tényállás azt is tartalmazza, hogy a terhelteknek az általuk ígért befektetésre lehetőségük sem volt, egyrészt azért, mert egyik terhelte sem rendelkezett a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete által kiadott engedéllyel. A cselekmények elkövetése idején hatályos, a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdéi szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló 2007. évi CXXXVIII. törvény 5. és 8. §-ai alapján befektetési szolgáltatási tevékenység, így - egyebek mellett - a pénzügyi eszközökre vonatkozóan végzett megbízások felvétele és továbbítása, portfóliókezelés, befektetési tanácsadás; továbbá a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 3. §-a alapján - egyebek mellett - a betétgyűjtés, a devizával való kereskedelmi tevékenység, a pénzügyi szolgáltatás közvetítésére irányuló tevékenység és a bankközi piacon végzett ügynöki tevékenység kizárólag a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete által kiadott engedély alapján volt folytatható.

[159] Másrészt - és ezt ugyancsak valamennyi terheltenek fel kellett ismernie -, hogy az ígért befektetések olyan irreálisak voltak az ígért hozam tekintetében, ami gazdasági tevékenységgel, legális befektetéssel nem érhető el. Eleve nem hihető, hogy létezik olyan, magánszemélyek számára nem, de az elkövetési időszakban alig több mint 30 éves, pénzügyi végzettséggel nem rendelkező és pénzügyi körökben járatlan I. rendű terhelte számára elérhető befektetési forma, ami nagyságrendileg meghaladja a bankok, illetve a pénzügyi piac valamennyi szereplője által ígért hozamokat, és amiből korlátlanul nagy számú befektető kiemelkedő extraprofitja biztosítható. Azt is feltétlenül tudniuk kellett, hogy az I. rendű terhelte nem végez ilyen tevékenységet. Fel kellett ismerniük azt is, hogy az ügyletekről nem valós tartalmú, leplezett kölcsönszerződések készültek. Mindezek alapján valamennyi, az indítványokkal érintett terhelte tekintetében a jogtalan haszonszerzési célzat megállapítható, az annak alapjául szolgáló tények a jogerős ítéleti tényállásból kitűnnek.

[160] 2.3. A csalás következő törvényi tényállási eleme a tévedésbe ejtés, tévedésben tartás. Ez a passzív alanyban az objektív valóságtól eltérő képzetek kialakítását, illetve az elkövetőtől függetlenül kialakult téves képzeteinek a fenntartását jelenti. Jelen esetben ez azáltal valósult meg, hogy a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás szerint a sértetteket a terheltek - saját maguk, vagy közvetve, más által, de az általuk tett közlésekre alapítva - megtévesztették abban a tekintetben, hogy lehetőségük van a sértettek által átadott pénzüsszegeket részükre - kamattal megnövelt összegben - a szerződésben vállalt idő alatt, kockázatmentesen visszafizetni. Ezen képzet kialakítása érdekében azt állították, hogy az I. rendű terhelte olyan nemzetközi ügyletekhez fér hozzá, és fektet be azokba, amikhez más nem, és amelyek olyan mértékű hasznot biztosítanak, amiből nagy

számú ember számára az általuk befektetett tőke rendkívül magas, a pénzügyi piacon elérhető más kamatokat nagyságrendileg meghaladó hozammal növelt, kockázat nélkül visszafizetése lehetséges. Ezt a hamis látszatot támasztották alá a terheltek a külsőségeikkel, fényűző megjelenésükkel is.

[161] A valóság ezzel szemben az, hogy az I. rendű terhelt ilyen ügyletekhez nem fért hozzá, és a hozzá befolyó összegekkel semmiféle befektetést nem végzett, abból csak elvett, illetve - részben - korábbi sértetteknek fizetett vissza, azaz nem gyarapította, hanem csorbította a befizetők kielégítésére rendelkezésre álló összeget. Amennyiben a terheltek ezt a valóságot tárták volna a sértettek elé, a befizetésekre nyilvánvalóan nem került volna sor; ehelyett azonban mást - valótlan - állítottak, és ez volt az a magatartás, ami a sértetteket a számukra kárt, a terheltek számára jogtalan hasznot eredményező vagyoni rendelkezésre indította.

[162] Arról, hogy a terhelteknek az általuk ígértek teljesítésére reális lehetőségük nincs, mindhárom, az indítványokkal érintett terhelt tudomással bírt, hiszen nem rendelkeztek a tevékenységhez szükséges engedélyekkel, illetve olyan banki és üzleti kapcsolatokkal, amelyek a terheltek által ígért befektetéssel bármilyen formában kapcsolatba lett volna hozható, következésképp arról is tudtak, hogy semmiféle befektetésre nem kerül sor. Ennek ellenére állítottak mást; ezzel pedig a tévedésbe ejtés mindhárom terhelt részéről maradéktalanul megvalósult.

[163] 2.4. A csalás harmadik tényállási eleme, a károkozás pedig - a terheltek általi tévedésbe ejtés következményeként - egyértelműen megvalósult, tekintettel arra, hogy az irányadó tényállás alapján a legtöbb sértett nemcsak a hozamot, de még az általa átadott tőke összeget sem kapta vissza. Ahol pedig utólag, részben vagy egészben történt kifizetés a sértett részére, az a már megvalósult bűncselekmény befejeződése utáni kártérítésnek minősül.

[164] A kifejtettek alapján - a felülvizsgálati indítványokban írtakkal szemben - a csalás valamennyi törvényi tényállási eleme a felülvizsgálattal érintett mindhárom terhelt tekintetében megvalósult.

[165] Ettől független tény, hogy a VI. rendű terhelt bizonyos cselekmények esetén maga tényállási elemet nem valósított meg, azonban társai cselekvőségéhez annak ismeretében nyújtott segítséget. E cselekményeket a bíróság jogerős ítéletében a korábbi Btk. 21. § (2) bekezdése szerinti bűnsegédként róta a VI. rendű terhelt terhére, ezért az említett terhelt bűnösségének megállapítása e cselekmények tekintetében is törvényes.

[166] 2.5. A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában írt okból vizsgálható ... II. rendű terhelt felülvizsgálati indítványának azon része is, melyben a terhelt azt kifogásolta, hogy olyan tényállások tekintetében is megállapításra került a büntetőjogi felelőssége, amelyek még a nevét sem említik. Ez ugyancsak a bűnösség megállapítását támadó, anyagi jogi kifogás.

[167] A Kúria rámutat arra, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított minősítést - az elkövetői alakzatokra is kiterjedően - a Fővárosi Ítéltábla megváltoztatta. A másodfokú ítéletből megállapítható, hogy ... II. rendű terhelt által hivatkozott és a terhére rótt tényállások közül csak egy olyan van, melyben külön elkövetési magatartása nem szerepel, ez pedig a 235. tényállás (**sértett 6** sérelmére elkövetett cselekmény). Azonban e tényállás kapcsán a büntetőjogi felelőssége közvetett tettesként került megállapításra. A korábbi Btk. 20. § (1) bekezdése szerint tettes az, aki a bűncselekmény törvényi tényállását megvalósítja, míg az említett törvényhely (2) bekezdés szerint közvetett tettes az, aki a szándékos bűncselekmény törvényi tényállását e cselekményért gyermekkor, kóros elmeállapot, kényszer, fenyegetés miatt nem büntethető vagy tévedésben levő személy felhasználásával valósítja meg.

[168] A Fővárosi Ítéltábla ítélete indokolásának 126. oldal utolsó és 127. oldal első bekezdésében rámutatott arra, hogy amennyiben a terhelt olyan tévedésben lévő személy felhasználásával követte el a cselekményt, akivel szemben vádemelésre nem került sor, közvetett tettesi minőség megállapításnak van helye. Jelen esetben **sértett 6** a lányától, a tévedésben lévő **sértett 1**től szerzett tudomást a befektetésről, akit viszont ... II. rendű és ... VI. rendű terheltek tájékoztattak a befektetési

lehetőségről. Mindezek alapján e cselekményben a II. rendű terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására törvényesen került sor.

[169] A - helyesen – 71. tényállásban a II. rendű terhelt büntetőjogi felelősségének megállapításra az adott alapot, hogy a jogerős ítélet tényállása szerint ... I. rendű terhelttel együtt közreműködött **sértett 7** megtévesztésében, aki az ingatlan fedezetet nyújtotta **sértett 8** és **sértett 9**nek. Ezen utóbbi két sértettet ... I. rendű terhelt utóbb további befektetési lehetőségekről tájékoztatta. Mivel mind az I. rendű, mind a II. rendű terhelt valósított meg tényállási elemet, így e tényállásban rögzített cselekményük a korábbi Btk. 20. § (3) bekezdése alapján társtettesként elkövetettnek minősül, tekintettel arra, hogy egymás cselekményéről tudva tévesztették meg **sértett 7**et.

[170] A II. rendű terhelt által hivatkozott és az ügyészi indítványban feltüntetett további tényállások tekintetében a II. rendű terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására nem került sor (másodfokú ítélet 129-130. oldal).

[171] A fentebb kifejtettekből következik, hogy mindhárom terhelt tekintetében a bűnösségükre vont következtetés okszerű, büntetőjogi felelősségük megállapítására törvényesen került sor. Ezért az indítványoknak a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjának megfelelő részei nem alaposak.

[172] 3. A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján ugyancsak felülvizsgálati ok, ha a bíróság jogerős ítéletében a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést. E felülvizsgálati oknak - annak második fordulatanak - az I. rendű és VI. rendű terhelt védője, valamint II. rendű terhelt indítványának a bünszervezetben elkövetés megállapítását sérelmező része felel meg.

[173] 3.1. A bünszervezetben elkövetés az eljárás tárgyát képező bűncselekmény jogi minősítése szempontjából közömbös. Nem része a jogi minősítésnek, hanem olyan, bármilyen szándékos bűncselekmény elkövetéséhez kapcsolható többes elkövetői forma, amelynek megvalósulása esetén a Büntető Törvénykönyv Általános Részében foglalt jogkövetkezményeket - egyebek mellett az e szervezeti forma keretében elkövetett bűncselekmény büntetési tételkeretének az emelkedését - vonja maga után. Következésképpen önmagában az sem érintené a bűncselekmény minősítésének törvényességét, ha a bíróság - a Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontja szerinti feltételek téves megállapításával - jutott volna arra az álláspontra, miszerint a terheltek bünszervezetben követték el a terhükre rótt bűncselekményt. A bünszervezetben elkövetés téves megállapítása a büntetőjog más szabályának megsértésére hivatkozásként lehet alapja felülvizsgálatnak, feltéve azonban, hogy a hivatkozás arra is kiterjed, hogy a jogerős ítéletben kiszabott büntetés e jogszabálysértés következtében törvénysértő.

[174] Minderre tekintettel a Kúria a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja szerinti felülvizsgálati ok alapján valamennyi, indítvánnyal érintett terhelt tekintetében a bünszervezet megállapítását vizsgálta.

[175] A Be. 656. § (2) bekezdése szerint a Be. 649. § (1) és (2) bekezdésén alapuló indítványt a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni. A jogerős ítélet meghozatalát követően hatályba lépett jogszabálynak tehát a felülvizsgálati eljárásban jelentősége nincs. Ezért az indítvánnyal érintett terheltek tekintetében 2018. november 6-án jogerőre emelkedett ítélet kapcsán a bünszervezet 2019. július 10. napjától hatályos fogalmának [a Magyarország 2020. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2019. évi LXVI. törvény 107. §-ával módosított Btk. 459. § (1) bekezdésének] való megfelelés nem kérhető számon.

[176] A bünszervezet jogi szabályozását a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról szóló 1997. évi LXXIII. törvény 1997. szeptember 15. napjával iktatta be a büntetőtörvénybe (korábbi Btk. 137. § 7. pont). A rendelkezést a büntető jogszabályok módosításáról szóló 1998. évi LXXXVII. törvény 35. §-a 1999. március 1. napjával módosította és átszámozta (korábbi Btk. 137. § 8. pont). Az ekkor hatályba lépett törvényszöveg szerint bünszervezet: bűncselekmények rendszeres elkövetése révén haszonszerzés végett létrejött olyan bünszövetség, amely feladatmegosztáson, alá-fölrendeltségi rendszeren és személyi kapcsolatokon

nyugvó szerepvállaláson alapul. Ezt követően a törvényszöveget a 2002. április 1. napjától hatályos, a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról szóló 2001. évi CXXI. törvény 19. § (5) bekezdése határozta meg. Aszerint a bűnszervezet: három vagy több személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport, amelynek célja ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése. Ugyanez a szövegezés került át a 2013. július 1. napján hatályba lépett Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontjába is.

[177] A két legutóbbi törvényi rendelkezés összevetése alapján kitűnik, hogy a 2002. április 1. napjától hatályos módosítás a bűnszervezet fogalmi elemei közül többet elhagyott, ugyanakkor új tényállási elemeket is meghatározott. A módosító törvény miniszteri indokolása akkor az alábbiakat tartalmazta: „A szervezett bűnözés elleni hatékony fellépés büntetőjogi eszközeinek kialakítása az elmúlt időszakban különös hangsúlyt kapott mind az Európai Unióban, mind más nemzetközi szervezetekben. 1998. december 21-én az Európai Unió Tanácsa együttes fellépést fogadott el az Európai Unió tagállamaiban a bűnöző szervezetben való részvétel bűncselekménnyé nyilvánításáról.”. Az együttes fellépés 1. Cikke határozza meg a bűnöző szervezet fogalmát: „Ezen együttes fellépés tekintetében a »bűnöző szervezet« kettőnél több személy hosszabb időre szóló szervezett együttműködését jelenti olyan bűncselekmények összehangolt elkövetésére, amelyek büntetési tételének felső határa legalább négyévi szabadságvesztés büntetés, vagy ilyen tartamú biztonsági intézkedés, avagy ennél súlyosabb büntetés, tekintet nélkül arra, hogy ezek a bűncselekmények magukban képezik az elkövetés célját, vagy pedig eszközül szolgálnak arra, hogy vagyoni előnyt szerezzenek és adott esetben közhatóságok működését megengedhetetlen módon befolyásolják.”.

[178] 2000. december 14-én a 2282/2000. (XI. 29.) Korm. határozat alapján a belügyminiszter aláírta az ENSZ keretében létrejött Egyezményt a határon átnyúló szervezett bűnözés ellen. Az Egyezmény 2. Cikke határozza meg a szervezett bűnözői csoport fogalmát.

[179] „Az Egyezmény alkalmazásában

[180] »Bűnöző szervezet«: hosszabb ideig fennálló, három vagy több főből álló strukturált csoport, amely összehangoltan működik egy vagy több, ebben az Egyezményben meghatározott súlyos bűncselekmény vagy törvénysértés céljából, közvetlen vagy közvetett módon pénzügyi vagy más anyagi haszon megszerzésére törekedve;

[181] »Súlyos bűncselekmény«: legalább négyévi szabadságvesztés büntetéssel vagy szabadságelvonással járó intézkedéssel vagy súlyosabb büntetéssel büntethető törvénysértést megvalósító magatartás;

[182] »Strukturált csoport«: nem egyetlen bűncselekmény azonnali végrehajtására, és nem alkalmasként létrehozott csoport, amelyben nem szükséges, hogy tagjai pontosan meghatározott szerepeket kapjanak, vagy hogy tagsága állandó legyen, illetőleg fejlett hierarchiával rendelkezzen”.

[183] A törvény az együttes fellépésnek és az említett ENSZ Egyezménynek megfelelő rendelkezést tartalmaz a bűnszervezet fogalmára.

[184] A törvénymódosítás tehát tudatosan, az ENSZ Egyezmény kifejezetten ezt rögzítő tartalmára való utalással mellőzte a bűnszövetség fogalmi elemei közül - egyebek mellett - az alá-fölérendeltség követelményét, a konspiratív működés pedig sem a korábbi, sem a későbbi szabályozásnak nem volt eleme, és azt a hivatkozott nemzetközi jogi aktusok sem kívánják meg. Mindezzel ellentétben áll tehát a 2019. évi LXVI. törvény miniszteri indokolásának az a megállapítása, hogy a korábbi bírói gyakorlat törvényrontó, tehát ún. „contra legem” lett volna. Az indokolás részben a korábbi módosítással tudatosan mellőzött, részben pedig a törvényben soha meg nem kívánt tényállási elemeket kér számon a gyakorlaton.

[185] Ehhez képest viszont a bűnszervezet megállapításának feltételei - a jogerős ítéletben alkalmazott jogszabály (korábbi Btk. 137. § 8. pont) alapján - kizárólag a

- három vagy több személyből álló,
- hosszabb időre szervezett,

- összehangoltan működő csoport,
- amelynek célja ötévi, vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése.

- [186] A bűnszervezet megállapításának tehát nem feltétele - az I. rendű terhelt védője indítványának 12. oldalában írtakkal szemben - az elkövetésre irányuló előzetes megállapodás sem. A VI. rendű terhelt védője indítványának 11. oldalán írt azon álláspont pedig nélkülöz bármiféle törvényi alapot, miszerint a bűnszervezet megállapításának további feltétele lenne a konspirált működés, a környezet, a tanúk, a tettesek befolyásolása akár erőszakos módszerekkel, a hatóságok, törvényhozó szervezetek tagjai közé történő beépülés, stb.
- [187] Jelen ügyben a bűnszervezet valódi törvényi feltételek közül a három vagy több személy megléte, és a szervezet céljának ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetésére való irányultsága részletesebb indokolást nem igényel.
- [188] A hosszabb időre szervezettség kapcsán a Kúria megállapította, hogy a közel kétéves elkövetési időszak alatt az I. rendű terhelt által közel 300, a II. rendű terhelt által 86, a VI. rendű terhelt által 18 súlyos bűncselekmény azonos módszerrel való elkövetése már önmagában is alkalmas e törvényi feltétel meglétének alátámasztására. Ekként nincs ténybeli alap annak feltételezésére, hogy a bűnszervezet működése időben limitált lett volna. Ellenkezőleg; e tényekből az a következtetés vonható le, hogy a terheltek szándéka a határozatlan időre szervezett keretek közötti tartós működésre irányult.
- [189] Az összehangolt működés kapcsán is mindenekelőtt arra utal a Kúria, hogy a bűnszervezet kereteit az I. rendű terhelt a II. rendű és a VI. rendű terhelttel együtt hozta létre, és együtt működtette a hálózatot, melyet az I. rendű terhelt irányított. Hozzá érkeztek - a többi terhelt közreműködésével - a befektetésre átvett pénzeszegek. A sértettek megtévesztésében mind a II. rendű, mind a VI. rendű terhelt (más terhelt-társaikkal együtt) tevékenyen részt vett. Ezen nem változtat az sem, hogy voltak terheltek, akik a felülvizsgálattal érintett terheltekkel nem mindent egyeztettek előre, illetve nem minden terhelt ismerte egymást. Azt azonban tudták, hogy a befektetők felkutatása és megtévesztése érdekében jóval több személy jár el, és az ő közreműködésükkel megszerzett összegek az I. rendű terhelt által vezetett szervezethez, végső soron az I. rendű terhelt rendelkezése alá jut el.
- [190] Utal arra a Kúria - ahogy a Fővárosi Ítéltábla is megtette -, hogy a 4/2005. Büntető jogegységi határozat szerint a bűnszervezetben elkövetés megállapítható azzal szemben is, aki - eseti jelleggel - a bűnszervezet tevékenységéhez kapcsolódóan akár egyetlen cselekményt tettesként vagy részesként valósít meg. A bűnszervezet jogkövetkezményei akkor alkalmazhatók, ha az elkövető tudata a bűnszervezet törvényben meghatározott tárgyi ismérveit átfogja. Jelen ügyben azonban egyik terhelt sem alkalmilag csatlakozott a bűnszervezethez és a felülvizsgálati indítványban hivatkozottakkal szemben tudatuk átfogta a rendszer szervezett működést. Ezt támasztja alá az is, hogy - noha az a bűnszervezet megállapításának korántsem feltétele, de - az I. rendű terhelt még formális szervezeti kereteket is létrehozott a tevékenységéhez (**cég 1**), melyhez csatlakoztak a II. rendű és a VI. rendű terheltek is, és amelynek keretében az úgynevezett MLM (multi-level marketing) rendszer szerint működtek, azaz az I. rendű és II. rendű terheltek sok sértettnek 10%-ot is elérő jutalékot ígértek arra az esetre, ha közvetítésükkel további személyek kötnek szerződést.
- [191] Ekként fel sem merülhet, hogy bármelyik terhelt a terhére rótt cselekmények elkövetése során nem lett volna tisztában azzal, hogy saját tevékenységüket legalább három (valójában annál jóval több) személy hosszabb időre szervezett, ötévi, vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetésére irányuló, összehangolt működése keretében fejtí ki.

- [192] Minderre tekintettel tehát a bíróság jogerős ítéletében törvényesen állapította meg, hogy az I. rendű, a II. rendű, és a VI. rendű terhelt a cselekményeit bünszervezetben követte el, és alkalmazta annak a büntetési tételre kiható jogkövetkezményeit.
- [193] 3.2. Az I. rendű és a VI. rendű terhelt védője a bünszervezeti minősítéstől függetlenül is kifogásolta a jogerős ítéletben kiszabott büntetés mértékét.
- [194] Ennek kapcsán a Kúria arra utal, hogy a büntetés neve és/vagy mértéke ellen a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja nem önmagában, hanem csak akkor biztosítja a felülvizsgálat lehetőségét, ha a jogerős ítéletben kiszabott büntetés a cselekmény törvénysértő minősítése, vagy a büntetőjog más - a büntetés kiszabására vonatkozó kötelező, nem a bíróság mérlegelésére bízott - szabálya megsértése következtében törvénysértő. Törvénysértő minősítést azonban - a bünszervezetben elkövetés tévesen ennek tekintett sérelmezésén túl - egyik indítvány sem állított, és nem tartoznak ide az indítványokban a törvénysértő minősítés körébe sorolt, de valójában a büntetőjogi felelősség megállapítását támadó érvek sem.
- [195] Ugyanakkor az önmagában nem képezheti felülvizsgálat tárgyát, hogy a bíróság a büntetés kiszabása során a Btk. 79. és 80. §-ának előírásait, a súlyosító és enyhítő körülményeket, valamint az 56/2007. BK véleményt miként veszi figyelembe (BH 2016.264.II., BH 2012.239., EBH 2011.2387.II., BH 2005.337.III.).
- [196] A terheltekkel szemben kiszabott 11 évi, 7 évi, illetve 4 év 6 hónapi szabadságvesztés közül az előbbi kettő a mindhárom terhelttel szemben irányadó, öt évtől - a korábbi Btk. 98. § (1) bekezdésére tekintettel - húsz évig terjedő büntetési tétel keretei közé esik, míg utóbbi ugyan annak alsó határát nem éri el, de kiszabását a korábbi Btk. 87. § (1) bekezdése és (2) bekezdés b) pontja lehetővé tette. Önmagában egyik terhelt büntetése sem sért tehát kötelezően alkalmazandó, nem a bíró mérlegelésére bízott anyagi jogszabályt, ezért azok miatt felülvizsgálatnak nincs helye.
- [197] 3.3. Ugyanakkor a Kúria a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontján alapuló felülvizsgálat során észlelte, hogy a VI. rendű terhelt cselekményeinek minősítése részben, az alábbiak szerint téves.
- [198] A Fővárosi Ítélet tábla másodfokú ügydöntő határozata 3. oldal utolsó előtti bekezdésében a terhelt cselekményei közül 11 rendbeli a korábbi Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés c) pontjára figyelemmel a (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntettének minősített, majd az azt követő bekezdésben további 5 rendbeli cselekményt minősített ugyancsak a korábbi Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés c) pontjára figyelemmel a (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntettének. Az ítélet indokolása is ugyanezeket a minősítéseket tartalmazza (másodfokú ítélet 131. oldal utolsó és 132. oldal első bekezdése).
- [199] Az ítélet indokolása tartalmazza azt is, hogy a másodfokú bíróság a 11 rendbeli, a korábbi Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés c) pontjára figyelemmel a (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntettén túl a 45., a 46., a 141., a 208. és a 235. alatti cselekményeket értékelte további 5 rendbeli, ugyanazon törvényhelyek szerint minősülő csalásként. Az irányadó tényállás szerint az ezen cselekményekkel okozott kár összege - a cselekmények fenti sorrendjében - 1.500.000, 1.100.000, 1.000.000, 2.000.000 és 700.000 forint. Valamennyi összeg a korábbi Btk. 138/A. § b) pontjában meghatározott nagyobb kárnak minősül.
- [200] Ennek megfelelően a VI. rendű terhelt fenti cselekményeinek helyes minősítése 5 rendbeli, a korábbi Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés c) pontjára figyelemmel az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntette.
- [201] E téves minősítés azonban nem eredményezett törvénysértő büntetést. A terhelt bűnösségét a bíróság jogerős ítéletében 18 rendbeli bűncselekményben állapította meg. A halmazati büntetés kereteit a legsúlyosabb cselekmény büntetési tétele határozza meg, azt a téves minősítés nem érinti; azon túlmenően a bíróság jogerős ítéletében a további 16 rendbeli két évtől nyolc évig terjedő, valamint egy rendbeli, egy évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekményben állapította meg a terhelt bűnösségét. Az a tény, hogy a 16 rendbeli, két évtől nyolc évig terjedő

szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekményből helyesen csak 11 rendbeli minősül ekként, míg további öt rendbeli egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett, fel sem veti azt, hogy halmazati büntetésként a törvényes büntetési tétel alsó határát el nem érően kiszabott büntetés emiatt eltúlzottan súlyos lenne.

- [202] Ezért a büntetés mértékének felülvizsgálatára az I. rendű, a II. rendű és a VI. rendű terhelt tekintetében sem kerülhetett sor.
- [203] 4. Eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálatnak a Be. 649. § (2) bekezdésében taxatív felsorolt esetekben van helye. E törvényhely d) pontja lapján felülvizsgálati ok, ha a bíróság határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében felsorolt eljárási szabálysértéssel hozta meg. Ez utóbbi törvényhely d) pontja szerint a másodfokú bíróság nem ügydöntő végzésével hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.
- [204] Jelen ügyben a védő eljárása és tárgyalási részvétele a 2018. július 1. napját megelőzően hatályban volt, a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: korábbi Be.) 242. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján, tekintettel a korábbi Be. 46. § a) pontjára, és - az I. rendű terhelt esetében - a b) pontjára, a kifogásokkal érintett elsőfokú eljárás során mindhárom terhelt tekintetében kötelező volt.
- [205] Erre tekintettel eljárásjogi okból felülvizsgálatnak van helye mindhárom terhelt tekintetében az indítványoknak a védők távollétében megtartott tárgyalásra vonatkozó részei alapján [Be. 649. § (2) bekezdés d) pont, Be. 608. § (1) bekezdés d) pont], ideértve a kizárt védők eljárására vonatkozó kifogásokat is. A kizárt védő tárgyalási részvételét ugyanis úgy kell tekinteni, mintha egyáltalán nem is lett volna jelen az adott terhelt védelmében védő a tárgyaláson.
- [206] 4.1. A Kúria azonban azt állapította meg, hogy az I. rendű és VI. rendű terhelt védőjének, valamint II. rendű terhelt indítványában kifogásolt, a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt eljárási szabálysértést - az alább kifejtettek szerint - eljárása során sem az elsőfokú, sem a másodfokú bíróság nem valósította meg.
- [207] A 2015. május 13-i határnapról készült 22. számú tárgyalási jegyzőkönyvből megállapítható, hogy a 8:30-ra kitűzött és megkezdett tárgyaláson az I. rendű terhelt védelmében **védő 1** a vádirat ismertetése közben, 9 óra 58 perckor jelent meg és 10 óra 30 perckor eltávozott a tárgyalóteremből, majd a XII. rendű terhelt személyi adatainak felvétele és törvényes kioktatását követően érkezett vissza a tárgyalóterembe. Ezt követően már csak a XIII. rendű terhelt személyi adatainak felvételére és különböző kioktatásokra került sor. A szünet után folytatott tárgyaláson az ügyész, a védők és az I. rendű terhelt jelen volt a tárgyalóteremben, akinek a korábbi vallomásait a tanács elnöke felolvasta, tekintettel arra, hogy korábban úgy nyilatkozott, miszerint nem kíván vallomást tenni. Ezt követően került sor ... II. rendű terhelt tekintetében a bizonyítás felvételére, nyomozati vallomásainak felolvasására, majd **védő 1** ismét elhagyta a tárgyalótermet. Azt a tárgyalási jegyzőkönyv valóban nem rögzítette, hogy az I. rendű terhelt védője mikor érkezett vissza a tárgyalóterembe, de a III. rendű terhelt nyomozati vallomásának felolvasását követő rövid szünet után az I. rendű védő a terhelt házi őrizetével kapcsolatban tett fel kérdést a bíróságnak. Ezen a tárgyalási határnapon egyéb bizonyításra nem került sor.
- [208] Mindezekből megállapítható, hogy **védő 1** I. rendű és VI. rendű terhelt védője a 2015. május 13-án tartott tárgyaláson valóban nem volt végig jelen, azonban az I. rendű és VI. rendű terhelt védekezéshez fűződő joga nem csorbult tekintettel arra, hogy a VI. rendű terhelt kihallgatására ezen a határnapon egyáltalán nem került sor. Az I. rendű terhelt személyi adatainak felvételekor, illetve törvényes kioktatására történt figyelmeztetésekor a védő nem volt jelen, de ez azért közömbös, mert a terhelt úgy nyilatkozott, hogy a figyelmeztetést megértette és nem kívánt az ügy érdemében vallomást tenni, valamint vagyoni-jövedelmi viszonyaira sem nyilatkozott. Amikor a büntetőjogi felelőssége tekintetében meghatározó eljárási cselekményre, érdemi bizonyításra - a terhelt korábbi vallomásainak ismertetésére - került sor, akkor a védő végig jelen volt. Önmagában a terhelt

vallomástételi szándékára vonatkozó kérdésfeltétel és az arra való - igennel vagy nemmel történő - válasz nem része a bizonyításnak.

- [209] Ekként az I. rendű terhelt tekintetében a védő a 2015. május 13-án megtartott tárgyalás öt érintő és büntetőjogi felelőssége megállapításának alapját képező részeiben végig jelen volt.
- [210] A 2016. szeptember 2-án tartott tárgyalással kapcsolatos védői kifogás helytálló annyiban, hogy a jegyzőkönyv fejléce, illetve a megjelentek számbavétele szempontjából a 241. sorszámú jegyzőkönyv ellentmondásos és értelmezhetetlen, tekintettel arra, miszerint a 41. oldalon a jegyzőkönyv fejrészában az szerepel, hogy „**védő 1** helyett I. rendű meghatalmazott vezető védő” van jelen, azonban a 42. oldal első bekezdésében a távolmaradottak között az I. rendű és VI. rendű terhelt védője nem került feltüntetésre. Ezen a határnapon **tanú 2** került meghallgatásra, akihez kérdést a XXVI. rendű és a XXIII. rendű terhelt intézett, továbbá **tanú 3, tanú 4, tanú 5, tanú 6, tanú 7, tanú 8** meghallgatására került sor. A jegyzőkönyv tartalma szerint ezen a tárgyaláson valóban nem volt jelen az I. rendű és VI. rendű terhelt védője, azonban a bizonyítás a VI. rendű terheltet nem érintette. A korábbi Be. 281. § (4) bekezdés második mondata szerint, ha az eljárás több terhelt ellen folyik, a terhelt távollétében is megtartható a tárgyalásnak az a része, amely őt nem érinti; ekkor a meg nem jelent terhelt védőjének távollétében a tárgyalásnak ez a része akkor is megtartható, ha a védelem kötelező. Az elsőfokú bíróság tehát a VI. rendű terhelt tekintetében nem, az I. rendű terhelt tekintetében azonban valóban eljárási szabálysértéssel tartotta meg a tárgyalást.
- [211] Az I. rendű és VI. rendű terhelt védője által **védő 2** és **védő 3** tekintetében kifejtettek szintén helytállóak annyiban, hogy e két védő korábban sértetti képviselőt látott el, ennek ellenére utóbb **védő 2** kilenc esetben járt el az I. rendű, öt esetben pedig a VI. rendű terhelt védelmében. Az I. rendű terhelt esetében azonban **védő 2** csak a 2015. november 17-i tárgyaláson volt végig egyedül jelen. A VI. rendű terhelt pedig ezen a tárgyaláson nem volt jelen és a jegyzőkönyv tanúsága szerint védelmében sem volt jelen védő (101. tárgyalási jegyzőkönyv).
- [212] A 2016. január 15-i tárgyaláson mind az I. rendű, mind a VI. rendű terhelt védelmét **védő 1** látta el, azonban a terheltek védelmét 11 óra 14 perctől **védő 2** vette át.
- [213] Minden más esetben **védő 2** **védő 1**-el együtt látta el az I. rendű terhelt védelmét. Nem valósul meg a feltétlen eljárási szabálysértés abban az esetben, ha a terhelt védelmét a kizárt védő mellett egyidejűleg más védő is ellátja, aki az eljárási cselekményen jelen is van (EBH 2017.B.12.II.).
- [214] Arra is helyesen hivatkozott az indítványt előterjesztő védő, hogy **védő 3** a nyomozati szakban a VI. rendű terhelt védelmében eljár, holott korábban az egyik sértett jogi képviselőt látta el a jelen ügy tárgyát is képező cselekmények egyikénél. Védő 5 pedig az I. rendű és VI. rendű terhelt védelmében helyettes védőként vett részt a 2016. október 17-i tárgyaláson, annak ellenére, hogy a nyomozás során a nyomozó hatóság tagjaként járt el.
- [215] Kétségtelen, hogy az ügyben **védő 2** és **védő 3** a korábbi Be. 21. § (1) bekezdés b) pontja, **védő 5** pedig az említett törvényhely a) pontja alapján az ügyben védőként nem járhatott volna el.
- [216] Ezt a Fővárosi Ítéltábla ítéletének 55. oldalán - helyesen - szintén megállapította. Helytállóan fejtette ki azonban azt is, hogy ezek az eljárási szabálysértések nem eredményeztek feltétlen eljárási szabálysértést.
- [217] Az elsőfokú bíróság a 2017. február 21. napján tartott tárgyaláson jegyzőkönyvben rögzítette (399. számú tárgyalási jegyzőkönyv 104. oldal), hogy az I. rendű és VI. rendű terhelt védekezéshez való jogának biztosítása végett a 2016. október 17. napján kihallgatott tanúkat visszaidézte és - a Fővárosi Ítéltábla megállapításától eltérően - kizárólag egy tanú, **sértett 8** kivételével valamennyi tanú ismételt kihallgatását foganatósította az I. rendű és a VI. rendű terheltek, valamint törvényesen eljáró védők jelenlétében. Ezzel pedig az eljárás részévé nem az eljárási szabálysértés, hanem a törvényesen felvett bizonyítás vált, azaz a kizárt védő jelenlétében lefolyt bizonyítás megismétlésével az eljárási szabálysértés kiküszöbölése megtörtént (BH 2016.272.II.). Amennyiben a bíróság az eljárási szabályokat betartva megismétli a tárgyalást, a tárgyalás korábbi részén

megvalósult eljárási szabálysértésnek - amit a megismételt tárgyaláson kiküszöbölt - nincs jelentősége, így annak sem, ha az egyik terhelt védelmében kizárt védő volt jelen (BH 2017.81.II.).

[218] Összefoglalóan a védői részvétellel kapcsolatban az alábbiak állapíthatók meg.

[219] Nem valósult meg feltétlen eljárási szabálysértés azzal, hogy **védő 1** védő a 2015. május 13-i tárgyalás egyes, nem érdemi részein nem vett részt, és a VI. rendű terhelt tekintetében nem eredményezett eljárási szabálysértés védőjének a 2016. szeptember 2-i tárgyalásról való távolléte sem, mert azon a tárgyaláson a VI. rendű terheltet érintő bizonyítás nem folyt.

[220] Ugyancsak nem valósult meg feltétlen eljárási szabálysértés azokban az esetekben, amikor az I. rendű és a VI. rendű terhelt védelmét **védő 2** **védő 1**-el közösen látta el, és a tárgyaláson mindketten jelen voltak.

[221] **Jedő 3** a nyomozás során járt el, így az ő eljárása fogalmilag nem eredményezheti a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában írt, a védő tárgyalási részvételének hiányán alapuló eljárási szabálysértést.

[222] A **védő 5** védői eljárása folytán megvalósult feltétlen eljárási szabálysértést a bíróság a tárgyalás azon részének megismétlésével túlnyomórészt orvosolta.

[223] Ekként az eljárás során folyamatában ki nem küszöbölt eljárási szabálysértés

- **védő 1** távolléte miatt a 2016. szeptember 2-i tárgyaláson az I. rendű terhelt tekintetében,

- **védő 2** eljárása miatt a 2015. november 17-i tárgyaláson az I. rendű terhelt tekintetében, valamint a 2016. január 15-i tárgyalás második részében az I. rendű és a VI. rendű terhelt tekintetében, valamint

- **védő 5** eljárása miatt a 2016. október 17-i tárgyaláson, kizárólag **sértett 8** tanúkihallgatása kapcsán valósult meg.

[224] Ezen eljárási szabálysértéseket az elsőfokú bíróság a 2017. április 25. napján tartott tárgyaláson kiküszöbölte, amikor a tárgyalást - a korábbi Be. 287. § (4) bekezdésében írt módon - megismételte. Ennek során az elsőfokú bíróság ismertette a tárgyalások során addig keletkezett valamennyi iratot - holott az eljárási szabálysértés orvoslása érdekében elegendő lett volna azon eljárási cselekményeket, illetve a tárgyalási határnapokon felvett bizonyítást megismételni, amelyeken kizárt védő vett részt - és az iratok ismertetésével az eljárási szabálysértés kiküszöbölésre került.

[225] A 495. tárgyalási jegyzőkönyv 18. oldala rögzíti a 2015. november 17. és a 2016. január 15. napján készült jegyzőkönyvek ismertetését, melyek során az I. rendű, illetve az I. rendű és a VI. rendű terhelt védelmét **védő 2** egyedül látta el. Ugyanezen jegyzőkönyv 19. oldalából megállapítható, hogy ekkor ugyancsak ismertetésre került a 2016. szeptember 2. napján részben a védő távollétében felvett bizonyításról készült 241. sorszámú, valamint a 2016. október 17-i, kizárt védő részvételével megtartott tárgyaláson készült jegyzőkönyv is. Azt követően pedig a bíróság a terhelteknek biztosította a kérdezési és észrevételezési jogot, tekintettel arra, hogy a jegyzőkönyv tanúsága szerint IV. rendű és V. rendű terhelt élt is ezzel a jogával.

[226] A 2017. április 25-i tárgyaláson az I. rendű terhelt védőjeként **védő 7** meghatalmazott védő, míg ... VI. rendű terhelt védőjeként **védő 1** helyett **védő 7** meghatalmazott védő volt jelen.

[227] A bíróság a tárgyalás megismétlésével az érvénytelen bizonyítást orvosolja, mely a lefolytatott bizonyítás eredményét törvényessé, az ügydöntő határozat meghozatalakor felhasználhatóvá teszi. Erre figyelemmel a védői érdeellentét megszűnését követően megismételt, illetve ezt követően felvett bizonyítás már törvényes (BH 2020.172.IV.).

[228] Értelemszerűen nincs ez másképp akkor sem, ha a tárgyalás megismétlése a védő hiányának, illetve a más okból kizárt védő eljárásának orvoslását szolgálja. Ekként a fenti írt, feltétlen eljárási szabálysértések a tárgyalási szakban felvett bizonyításnak a terheltek törvényes védőinek jelenlétében történt teljes megismétlésével maradéktalanul kiküszöbölést nyertek.

[229] 4.2. ... II. rendű terhelt felülvizsgálati indítványában megjelölt eljárásjogi kifogások szintén nem megalapozottak.

- [230] A 2015. június 29-i tárgyalási napról készült 34. számú tárgyalási jegyzőkönyvből megállapítható, hogy ez alkalommal ... II. rendű terhelt védelmét **védő 8** helyett **védő 4** látta el kirendeléssel. Kétségtelen, hogy ez a későbbi ügyészi eljárását az ügyben a korábbi Be. 31. § (1) bekezdés b) pontja szerint kizárta, azaz ebben az eljárási pozícióban való eljárása az ügyben ugyancsak a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti feltétlen eljárási szabálysértést eredményezte volna.
- [231] A 2016. szeptember 1-jén tartott tárgyalás jegyzőkönyvéből kitűnően azonban a 8 óra 30 perckor megkezdett tárgyaláson ügyészként **ügyész 1** volt jelen, majd 9 óra 20 perckor megjelent a korábbi **védő 4** ügyészként, a tárgyalás elejétől jelen lévő ügyész leváltása érdekében, azonban a bíróság a kizárási okot azonnal észlelte. Erre tekintettel a bíróság szünetet rendelt el, **védő 4** nem járt el az ügyben ügyészként, majd 9 óra 49 perckor **ügyész 1**től ügyész 2 vette át a vád képviselőtét (241. tárgyalási jegyzőkönyv 32. oldal második bekezdés). Védő 4 tehát az ügyben ügyészként nem vett részt, következésképp ennek kapcsán eljárási szabálysértés nem valósult meg.
- [232] Jédő 6 pedig a nyomozás során látta el a II. rendű terhelt védelmét, és az ügyben nem lett sértett.
- [233] Előbbi körülmény a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti - fogalmilag az eljárás bírósági szakaszához kötődő - eljárási szabálysértés megvalósulását kizárja.
- [234] Ezért csak a teljesség érdekében utal arra a Kúria, hogy a következőes bírói gyakorlat szerint a bíró kizárásának szabályait a büntetőeljárás törvény a bíró előtt folyamatban levő, általa tárgyalt, illetve elbírálására váró ügyre állapítja meg (EBH 2015.B.18.). Nincs ez másképp a védő esetében sem. Jelen ügyben **védő 6** a korábbi Be. 51. §-a szerinti sértetti pozícióban nem szerepelt; az a körülmény, ha a védő a jelen ügy bármelyik terheltjének jelen ügyben vád tárgyává nem tett, vagy nem a jelen ügyben vád tárgyává tett cselekménye kapcsán esetlegesen sértett, az adott ügyben való védői eljárását nem zárja ki.
- [235] Ezért az ügyész, illetve a védő tárgyalási részvétele kapcsán a II. rendű terhelt tekintetében sem valósult meg feltétlen eljárási szabálysértés.
- [236] 4.3. Az indítványokban hivatkozott valamennyi további eljárási szabálysértés kívül esik a Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott - eljárásjogi okból való - felülvizsgálat körén, azok miatt a felülvizsgálat törvényben kizárt.
- [237] 5. Tekintettel arra, hogy a kifejtettek szerint a felülvizsgálattal érintett terheltek egyike tekintetében sem valósult meg a Be. 649. § (1) bekezdésében meghatározott anyagi jogi, illetve a (2) bekezdésében meghatározott eljárásjogi szabálysértés, a Kúria - a Be. 660. § (1) bekezdésének főszabálya alapján tanácsulésen, a Be. 655. § (1) bekezdésének főszabálya szerinti összetételben eljárva - a megtámadott határozatokat az I., II., és VI. rendű terheltek tekintetében a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.
- [238] A II. rendű terheltek a felülvizsgálati eljárásban kirendelt védője az ügyben felkészült és beadványt is szerkesztett. A kirendelt védőt a felülvizsgálati eljárásban való tevékenységéért díjazás illeti meg akkor is, ha a Kúria az ügyben nyilvános ülést nem tart (BH 2019.217.III.). Ezért a Kúria a pártfogó ügyvéd, az ügygondnok és a kirendelt védő részére megállapítható díjról szóló 32/2017. (XII. 27.) IM rendelet 7. § (3) bekezdése alapján a védő részére a végzett munkájával arányos díjazást állapított meg.
- [239] Az így felmerült bűnügyi költségről a Be. 664. § (1) bekezdés zárómondata alapján rendelkezett.
- [240] **IV.** A Be. 6. § (4) bekezdése értelmében a Kúria határozatával szemben fellebbezésnek helye nincs; felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki.
- [241] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. Az említett törvényhely (7) bekezdése szerint felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy

az ugyanazon jogosult által ismételt előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételt előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2021. február 8.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Székely Gabriella s.k. előadó bíró, Dr. Székely Ákos s.k. bíró